

SCHLEIPER

N A S L A G W E R K E N
V O O R K U N S T E N A A R S

1. Het Penseel

**HET PENSEEL :
EEN ANTWOORD
OP AL
UW
VRAGEN**

Alles over de verschillende

- *haarsoorten*
- *vormen*
- *kwaliteiten*

**BLZ. 20, 26 EN 30 :
PRAKTISCHE
OVERZICHTSTABELLEN
DIE U HELPEN BIJ DE
KEUZE VAN HET JUISTE PENSEEL**

INHOUDSOPGAVE

<i>Een historisch overzicht</i>	3
<i>Inleiding</i>	4
<i>De opbouw</i>	5
<i>Het productieproces</i>	12
<i>De verschillende vormen</i>	14
<i>De nummering</i>	17
<i>Het juiste penseel kiezen voor :</i>	
<i>aquarel - gouache</i>	19
<i>overzichtstabel</i>	20
<i>olieverf</i>	24
<i>acrylverf</i>	25
<i>overzichtstabel</i>	26
<i>decoratieve schildertechnieken</i>	30
<i>overzichtstabel</i>	31
<i>Het onderhoud</i>	32

Wie de eerste schuchtere passen zet op het boeiende pad van de schilderkunst, zal zich bij het zien van het overweldigende aanbod misschien beduusd afvragen welke penselen te kiezen.

Het grote aantal haarsoorten en de uiteenlopende vormen (ronde, platte en halfplatte penselen, gepunte, rechtafgesneden of halfronde kwasten), de verschillende types hulzen en dito stelen, maken een haast niet te overzien aantal combinaties mogelijk.

In deze brochure proberen we duidelijkheid te brengen in een gebied, dat op het eerste zicht veel weg heeft van een doolhof.

SCHLEIPER

Het penseel : een heel eind terug in de geschiedenis.

Reeds van in de oudheid voelde de mens de drang om zijn aanwezigheid op deze planeet te te vereeuwigen. Zijn eerste pogingen tot artistieke expressie bestonden uit realistische tekeningen, die met kleurpigment op steen en klei werden aangebracht.

Hiervoor had hij een aangepast stuk gereedschap nodig, de link tussen de menselijke geest, z'n hand, en de uiteindelijke verwezenlijking van z'n ideeën.

De oudste, grote geschilderde composities die we kennen, zijn de grotschilderingen van Lascaux en Altamira. Ze werden ongeveer 20.000 jaar geleden gemaakt. Ongetwijfeld stamt de voorloper van het penseel uit dezelfde periode.

De voorhistorische mens had immers een manier bedacht om pigmenten aan te brengen op de rotsen. Hij bond een bundeltje stugge dierenharen samen op een stompje hout, of zette de zachtere vast in een hol stokje.

De oude Egyptenaren gebruikten kleine borstels van verschillende vormen. Deze werden vervaardigd door rietvezels rond een staafje te binden. Voor sommige kwasten werden rietvezels met verschillende, welbepaalde diameters samengebonden.

2000 jaar voor Christus al, schreven de Chinezen hun paleo-ideogrammen met de eerste echte penselen. Deze penselen hadden kwasten waarvan de haren nauwkeurig werden uitgezocht, kunstig geschikt en in vorm gebracht, en vervolgens vastgezet in een hol bamboestokje.

De geschriften van Cennini onthullen veel over het vervaardigen van penselen in de 15 de eeuw. Dit ambacht stoelde op een aantal zeer precieze regels die men van generatie op generatie door gaf. In deze glorieperiode van de schilderkunst vervaardigden de meeste kunstenaars hun penselen zelf. Ze maakten ze van het haar uit de staart van de Siberische eekhoorn (benaming waarmee doorgaans verschillende eekhoornsoorten aanduid worden), dat eerst gekookt werd. Vervolgens bundelde men het in

verschillende hoeveelheden en werd het, volgens de gewenste dikte van het penseel, vastgezet in de schacht van de veer van een duif of een gier. De steel bestond uit een gladde houten staaf van ongeveer 22 cm lengte, in kastanje of esdoorn.

Harde borstels vervaardigde men door een bundeltje varkenshaar rond een staafje te binden. Het stugge varkenshaar werd eerst met behulp van kalk soepel gemaakt.

De fabrieksmethodes evolueerden relatief traag tot in 1730 de metalen huls werd uitgevonden, en bijgevolg ook de eerste platte borstels.

Dan moeten we echter weer wachten tot het einde van de 18 de eeuw vooraleer opnieuw een belangrijke stap gezet wordt.

Waar voordien de kunstenaar zijn penselen zelf vervaardigde, duiken vanaf dat tijdstip ateliers op die zich specialiseren in de fabricatie van dit gereedschap voor kunstschilders.

Ook worden vanaf dan bepaalde handelingen door machines uitgevoerd.

Een geoeffend oog en menselijke behendigheid blijven evenwel nog steeds conditio sine qua non voor het maken van een goed penseel.

Inleiding

Op figuur 1 bekijken we de samenstelling van het penseel.

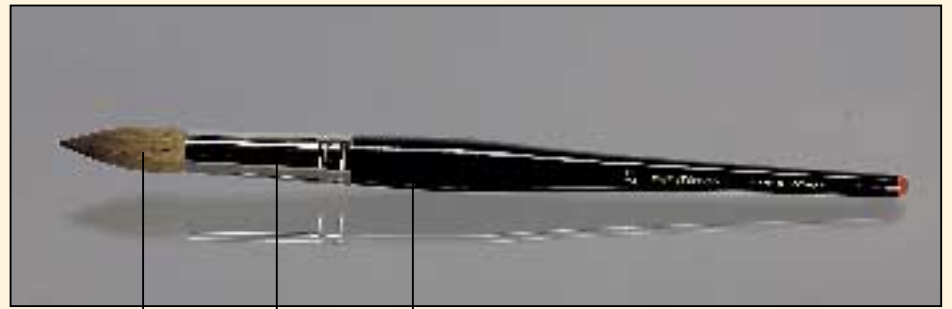
Een penseel bestaat uit :

- een steel,
- een huls (of ook bus genaamd),
- de haren (de kwast).

Voor dit laatste onderdeel praat men vaak over de wortel en de bles van de haren (figuur 2).

Elke kwast wordt gekenmerkt door een zeker volume, het dikste deel van het penseel, dat men de buik noemt.

Op de eigenaardigheden van de structuur van een penseel gaan we dieper in, wanneer we het fabricatieproces in detail bespreken.

figuur 1

De kwast

De bus

De steel

figuur 2

De bles

De buik

De wortel

RAPHAEL serie 8728
SCHLEIPER serie 2007
DAVINCI serie 418

SCHLEIPER

De samenstelling van het penseel,
ogenschijnlijk eenvoudig :

We zagen reeds dat een penseel bestaat uit een steel, een huls en een kwast van haren. De kwast is het belangrijkste onderdeel. Hiermee brengt men de kleurstof aan en wordt er vorm gegeven aan de penseelstreek. Bovendien eist de kwast heel wat precisie bij zijn vervaardiging en afwerking.

De haren :

De haren die men gebruikt voor het vervaardigen van penselen zijn van de meest diverse oorsprong. Grofweg praat men over penselen met haren van dierlijke herkomst en recent ook van synthetische penselen.

De verschillende herkomsten van de haren kunnen als volgt samengevat worden.

Men onderscheidt drie grote klassen :

“fijne haren”

“andere haarsoorten en synthetische vezels” en
“varkenshaar”.

Bij deze laatste klasse dient opgemerkt te worden dat het Franse equivalent van ‘varkenshaar’ ‘soie (de porc)’ is.

‘Soie’ laat zich echter uitsluitend vertalen als ‘haar’ en heeft niets te maken met het textielproduct dat de zijderupsen leveren en dat gesponnen en geweven wordt.

Nochtans zijn een haar en een ‘soie’ niet hetzelfde.

Vooreerst is er een verschil van dikte. Een haar heeft een maximale diameter van 0,15 mm, terwijl de diameter van een ‘soie’ minimum 0,20 mm bedraagt.

Qua structuur zijn een haar en een ‘soie’ bijna identiek. In beide gevallen gaat het over een centrale holle en konische vezel, bedekt met fijne schubbetjes. Het is dankzij de capillaire werking van deze schubbetjes dat een penseelverf kan vasthouden. De materie waaruit de vezel wordt opgebouwd (dezelfde die we aantreffen in nagels, horens, hoeven en pluimen) heet keratine.

Het verschil bestaat erin dat een natuurlijk haar aan het uiteinde een zogenaamde enkelvoudige bles heeft, terwijl een ‘soie’ een meervoudige bles bezit.

Enkelvoudige bles

Meervoudige bles

DA VINCI serie 7100
REKAB serie 317
REKAB serie 328

1. De fijne haren

1. De Kolinsky Roodmarter

De Kolinsky Roodmarter is een klein vleesetend roofdier van de familie der marterachtigen. Deze diersoort omvat verschillende sub-groepen, geografisch verdeeld over een uitgestrekt deel van Azië met ruwe en continentale klimaten. De haren van de Kolinsky marter, waarvan uitsluitend deze afkomstig van de staart worden gebruikt, hebben een goudrode rossige tint en worden iets donkerder naar het uiteinde. De structurele eigenschappen van deze haren maken hen uiterst bestand tegen slijtage en de druk die erop uitgeoefend wordt. Bovendien zijn ze elastisch en soepel. De bles van het marterhaar bezit onevenaarbare kwaliteiten zowel qua robuustheid als qua precisie.

Terloops vermelden we dat de marktwaarde van dit kostbaar materiaal in de buurt ligt van goud.

Laten we deze diersoort meer in detail bekijken. De Kolinsky-Tobolsky roodmarter leeft in Siberië in een extreem ruig klimaat en heeft aldus het beste haar. Hij levert de "Rolls-Royce" onder de penselen. Het haar wordt van de winterstaart van het mannetjesdier afgenomen. In de winter is het haar immers vitaal en verenigt het alle vereiste kwaliteiten.

De Harbin-Kolinsky roodmarter vindt men in China, meer bepaald in het noorden van Mantsjoerije bij de Russische grens. De lengte van de haren van de Harbin zijn korter dan die van de Tobolsky. Het relatief zachtere klimaat maakt dat deze marter een fijnere en minder dichte pels heeft.

2. Roodmarter

Er bestaan nog andere soorten roodmarters die zich niet hoeven aan te passen aan lange periodes van koude. We denken vooral aan de Koreaanse marter en aan de wezel met donkere haren. Deze dieren leven in eerder zachte klimaten en hebben bijgevolg staart-haren met een kleinere weerstand. Daarentegen bezitten deze haren een uitstekende elasticiteit en perfect absorptievermogen. De benaming Roodmarter groepeert verschillende marterachtigen, verspreid over een bredere geografische oppervlakte.

Uit alle hierboven opgesomde eigenschappen mag blijken dat het marterhaar zich leent tot de meest uiteenlopende toepassingen en technieken, waaronder natuurlijk aquarel, maar ook olieverf, gouache, acrylverf, enzovoort. Aangezien acrylverven, en zeker de bijhorende reinigingsprodukten, vrij agressief zijn, worden natuurharen penselen eerder voor vrij specifieke toepassingen (fotoretouche, details in schilderijen, werk met sterk verdunde verf) gebruikt. Terwijl voor de doorsnee schilder-technieken met acrylverf vaak naar synthetische penselen gegrepen wordt.

3. Petit-gris (eekhoornhaar)

Het haar van de eekhoorn noemt men Petit-gris. Het wordt gehaald van de staart van het eekhoortje. Naargelang de diersoort en het klimaat van de streek waarin het dier leeft, heeft het eekhoornhaar andere kleuren en/of kwaliteiten. Zo passen de dieren zich aan een ruw en koud klimaat aan door een goed voorziene en dichte vacht te ontwikkelen die bestand is tegen de koude. Volgens hun herkomst onderscheiden we de Russische Kazaner eekhoorn (met een bruine kleur), de Saccamina (blauw), de Canadese eekhoorn (goudkleurig) en de Talaoutki eekhoorn (grijs), om maar de bekendste op te sommen.

Dit type haar is uiterst fijn en zacht, en wordt gekenmerkt door een uitzonderlijke capillaire werking. Het absorptievermogen is dus uitstekend, maar deze haarsoort is minder robuust en elastisch dan marterhaar. Qua fijnheid, weerstand en elasticiteit scoren de blauwzwarte eekhoorns uit Mongolië, China en Siberië evenwel uitstekend. Deze kwaliteiten maken hen een bijzonder gewaardeerd materiaal onder aquarellisten. Deze penselen lenen zich zeer goed voor het wassen van tekeningen.

4. Bunzing

De bunzing treft men aan in Rusland en in Centraal-Europa. Doorgaans noemt men hem de Russische Itismarter. Zijn grijsgele tot blinkend zwarte staartharen hebben een grote weerstand en een goed waterabsorptievermogen. Ze zijn echter minder veerkrachtig. De bunzing bezit doorgaans een eerder korte pels. De kwasten die men uit dit haar vervaardigt, hebben bijgevolg een korte buik, zijn slechts relatief soepel, maar bezitten wel een fijne punt.

De hardere haren van de bunzing bundelt men in platte hulzen.

5. Das

De das is een allesetend zoogdier dat een uitgestrekte streek in West-Europa bewoont, bij voorkeur in bosrijke streken. Zijn pels levert lange haren met een dominant grijze kleur, die langzaam naar donkerbruin en zwart overgaat. De haren hebben een mooie bles en hun diameter is groter dan die van de andere "fijne haren".

7. (Alpen) Runderorenhhaar

Het runderorenhhaar (van de Alpen) is redelijk lang. Men haalt het uit het diepst van het oor, daar waar het beschermd is tegen aantasting van buitenaf.

De kwaliteit van dit haar is rechtstreeks afhankelijk van het ras en van de wijze waarop het dier werd gekweekt.

Runderorenhhaar kan verschillende kleuren hebben, van licht roodbruin tot zwart. Hun weerstandsvermogen en soepelheid maken van deze penselen een frequent gebruikt instrument voor bijna alle verfsoorten.

Vaak wordt runderorenhhaar behandeld en geverfd, waarna men het 'imitatie marter' noemt. Deze behandeling bezorgt het materiaal een vrij behoorlijke veerkracht.

6. Mangoest

SCHLEIPER serie 3030

De mangoest is een klein zoogdier dat met uitsterven is bedreigd. Daarom wordt het speciaal gekweekt. Zijn pels is van uitstekende kwaliteit.

Ook bij dit dier wordt enkel het haar van de staart gebruikt. Zijn haren kan men herkennen door hun donkere of rosse punt en de onregelmatige en donkere langsstrepen.

Hoewel hun punt kleiner is, benadert hun veerkracht en de fijnheid toch sterk deze van de marter.

SCHLEIPER serie 3080

SCHLEIPER serie 2005

SCHLEIPER serie 3010

RAPHAEL serie 867

SCHLEIPER serie 2027

SCHLEIPER serie 2028

- BRUSSEL 1060 - Charleroisestwg. 151 tel 02 541 05 41 - fax 02 537 92 86
- BRUSSEL 1000 Art Shop - Zuidstraat 135 A tel 02 512 02 59 - fax 02 512 89 45
- ANTWERPEN 2018 - Belgiëlei 76 tel 03 239 78 80 - fax 03 239 78 84
- GENT 9000 - Ajuinlei 13 / Onderbergen 31 tel 09 233 03 53 - fax 09 233 05 79
- LUIK 4000 - rue de la Cathédrale 27 tel 04 223 50 80 - fax 04 223 53 10

- NAMEN 5000 - Rue de l'Ouvrage 5/7 tel 081 25 03 40 - fax 081 25 03 49
- KORTRIJK 8500 - Overbekeplein 24 tel 056 21 64 52 - fax 056 21 80 52
- HALLE 1500 - Brusselstwg 10 tel 02 361 39 13 - fax 02 361 43 38
- HASSELT 3500 - de Schiervellaan 1 / tel 011 30 13 13 - fax 011 30 13 19
Koningin Astridlaan 2

2. De andere haarsoorten

1. Pony- of paardehaar

Het pony- of paardehaar lijkt bij een vluchtig onderzoek erg op dat van de eekhoorn. Het is echter zwakker van structuur en de bles is niet volmaakt.

Tegenwoordig vindt men het beste ponyhaar in Noord-Amerika. Het waren evenwel de Chinezen die reeds in de vroege geschiedenis van hun schrift deze haarsoort met succes voor hun schrijfpenselen gebruikten.

Ook nu nog wordt het bruinrode of donkergrijze haar, afkomstig van het onderbeen van de Japanse en Aziatische pony's, verwerkt in diverse penselen. Gewoonlijk spreekt men dan over kameelhaar, hoewel het helemaal niets met deze woestijnbewoner te maken heeft.

RAPHAEEL serie 8314

RAPHAEEL serie 914

2. Geitehaar

Geitehaar stamt meestal uit Zuid-Europa of China. Deze haarsoort is erg zacht en fijn.

Ze is bijzonder geschikt voor vernispenselen en Chinese kalligrafiepenselen.

Geitehaar heeft echter als nadeel dat het weinig slijtvast is. Penselen in deze haarsoort zijn dan meestal ook vrij goedkoop.

SAKURA serie 2205

3. Synthetische haren

Synthetische haren worden vervaardigd uit een polyamideproduct dat in het labo zodanig ontwikkeld werd, dat de kwaliteiten van natuurlijk haar benaderd worden.

Het onderzoek in deze sector is, zeker bij de Japanse fabrikanten, een echte spits-technologische aangelegenheid. Er valt een gestage vooruitgang waar te nemen. Zo werd het witte, stijve nylonhaar al zeer snel vervangen door andere, complexere polyamide-derivaten.

Diverse merken stelden hun series op punt, elk met z'n eigen karakteristieken. We denken daarbij aan het Kaërellgamma bij Raphaël, aan de erg volledige Torayreeks bij Schleiper, aan de Cosmotop- of Novapenselen uit het gamma van Da Vinci en aan het merk Rekab.

Soms wordt, om een beter absorptievermogen te krijgen, synthetisch haar gemengd met natuurlijke haarsoorten, zoals runderorenhaar of marter.

Het gaat niet op te beweren dat natuurhaar per definitie beter is dan synthetisch. Alles hangt er immers van af welke eigenschappen primeren. Kunsthaar behoudt goed zijn punt, is veerkrachtig en soepel, en beter bestand tegen moderne oplosmiddelen. Ondanks het gebrek aan schubben, hetgeen een perfect absorptievermogen belemmert, kan het een valabel alternatief zijn voor natuurhaar.

Voor bepaalde technieken (daarbij denken we vooral aan acrylverf) worden synthetische penselen zeer gewaardeerd. Bovendien bestaat er een ruime keuze.

Terloops vermelden we nog enkele minder voorkomende haarsoorten, zoals het haar van het damhert (voor Japanse penselen), het donkerbruine, glanzend haar van de Alaskabeer (dat gebruikt wordt voor lakverf en soms zwart geverfd wordt), het haar van de haas en dat van de wolf. Soms worden in Chinese penselen zelfs babyharen, tijgersnorharen, of haren uit kippeveren gebruikt! Het is vanzelfsprekend dat deze materialen enkel voor zeer speciale doeleinden gebruikt worden.

SYNTHETISCHE PENSELEN

(foto rechts)

Merk	Serie	Vorm	Haarsoort
SCHLEIPER	2055	rond gepunt	TORAY EXTRA
SCHLEIPER	2057	plat	TORAY EXTRA
SCHLEIPER	2058	kattetong	TORAY EXTRA
REKAB	194	plat	GOLDEN TAKLON
REKAB	018	rond gepunt	GOLDEN TAKLON
REKAB	123	plat	GOLDEN TAKLON
DA VINCI	1570	rond gepunt	NOVA
DA VINCI	1870	plat	NOVA
DA VINCI	7185	plat	TOP ACRYL
DA VINCI	7785	rond gepunt	TOP ACRYL
ROWNEY	C10	rond gepunt	CRYLA
ROWNEY	C15	plat	CRYLA
ROWNEY	C20	rond gepunt	ACRYL
RAPHAEL	869	rond gepunt	KAERELL
RAPHAEL	874	plat	SEPIA
RAPHAEL	879	plat	KAERELL
RAPHAEL	8792	kattetong	KAERELL
RAPHAEL	8795	waaier	KAERELL

3. Varkenshaar

We herhalen even de karakteristieken van een 'soie' : dit soort haar bezit een meervoudige bles en heeft een grotere diameter dan fijn natuurhaar. Als de natuurlijke kromming van het haar gebruikt wordt om het penseel vormvaster te maken, spreekt men van sluitend gestoten of 'interlocked' penselen.

1. Wit

Het haar van de varkens die in de Chinese provincie Chunking gekweekt worden, is van zeer goede kwaliteit. Het is veerkrachtig en slijtvast.

Maar ook in dit wit Chinees varkenshaar bestaan verschillende kwaliteiten, afhankelijk van de manier van kweken en van de behandelingen van de haren.

Sluitend gestoten penselen in Chunking varkenshaar worden beschouwd als de beste.

Deze penselen zijn uitstekend geschikt voor schilders die graag in dikkere lagen werken.

2. Half-wit

Dit type varkenshaar komt uit Europa, vooral uit Duitsland. Het wordt in de winter van de rug van het varken gehaald. Dit levert de meest solide haren op. Verder hangt de kwaliteit af van de leeftijd van het dier.

Het nogal stugge haar moet eerst gekookt worden om het soepeler te maken.

Het is erg slijtvast en wordt daarom vaak gebruikt in penselen voor scholieren en debutanten.

van links naar rechts

DA VINCI	serie 7425
ETERNA	serie 5799
SCHLEIPER	serie 2060
SCHLEIPER	serie 2024

De huls

De huls (of bus) is een erg belangrijk onderdeel. Zij houdt de haren van de kwast samen en vormt tegelijkertijd de verbinding tussen kwast en steel. Bovendien zorgt zij ervoor dat de haren netjes parallel en op hun plaats blijven.

Toen de huls op punt gesteld werd, betekende dat een heuse technologische sprong voorwaarts.

De huls is een holle cylinder waarvan het ene uiteinde de steel omvat en het andere einde de vastgelijmde harenkwast. Het uiteinde met de haren blijft rond (een ronde huls) of wordt platgeknepen (een platte huls). Hulzen worden vervaardigd in plastic of metaal (aluminium, messing of blik). Blik wordt vooral gebruikt voor penselen van mindere kwaliteit.

Het gaat immers roesten en vervormen.

Omwille van dezelfde redenen kiest men bij voorkeur ook geen penselen met hulzen die een naad hebben. Bovendien zitten er aan een naad vaak scherpe randjes die de haartjes genadeloos afsnijden.

Enkele woorden nog over de huls in plastic. In het Frans gebruikt men de uitdrukking "montage sur plume", in het nederlands spreekt men van een "frans aquarelpenseel" of "verwaspenseel": rond het uiteinde van de steel en de wortel van de kwast wordt een stukje dikke plastic gerold dat daarna wordt vastgebonden met enkele eindjes metaaldraad.

In de handel vindt men ook nog prestigieuze penselen waarvan de haren in schachten van vogelpennen zijn gezet. Deze werkwijze noemt men de 'traditionele zetting'. De maat van deze penselen hangt samen met de vogelsoort die zijn veren leent. In klimmende orde zijn dit de leeuwewerk, de raaf, het eendekuiken, de woerd, de wijfjeseend, de zwaan, de gans en de ganzenrik. Het is vanzelfsprekend dat dergelijke penselen zeldzaam zijn.

Ook penselen voor scholieren hebben vaak een plasticen bus. Ze worden echter vaak volledig machinaal vervaardigd en kunnen geenszins met de hierboven vernoemde exemplaren vergeleken worden.

Tenslotte vermelden we nog het bestaan van een eigenaardig penseel: het waaierpenseel, dat een huls bezit met dezelfde naam. Deze huls is altijd in metaal en afgeplat.

Foto : Raphaël

• Huls in vernikkelde messing - DA VINCI serie 7185

• Huls in vergulde messing - DA VINCI serie 1526Y

• Traditionele zetting - DA VINCI serie 418

• Waaievormige huls - DA VINCI serie 406

• Platte huls met naad, in vernikkelde messing - SCHLEIPER serie 2020

De steel

De steel van een penseel kan verschillende lengtes hebben. Een penseel bestemd voor aquareltechnieken en vlugge schetsen heeft doorgaans een korte steel, terwijl penselen voor olie- en acrylverf langer zijn.

De schilder blijft evenwel zijn eigen meester. Er zijn geen bindende regels.

In het algemeen zal er wel steeds een verband bestaan tussen de typologie van de steel (lengte en dikte) en het werk waarvoor het penseel bestemd is.

Een steel is in principe van hout, behalve bij bepaalde goedkope schoolgamma's waar plastic gebruikt wordt.

Om het hout tegen agressieve oplosmiddelen en verfsoorten te beschermen, krijgt het één tot drie lagen vernis en daarbovenop soms nog een laklaag.

Tegenwoordig wordt voor sommige penselen ook kunststof (vaak in gemarmerde kleuren) of transparant plexiglas gebruikt, omdat deze materialen niet meer "werken".

Er bestaan aquarelpenselen, bedoeld voor buiten, waarvan de steel uit twee aparte elementen bestaat, zodat het penseel tijdens het vervoer maar half zo lang is en de kwast perfect beschermd wordt.

Dan zijn er nog fabrikanten die zeer luxueuze series op de markt brengen met stelen in exotische houtsoorten als ebbehout !

Winsor & Newton serie (500)7

Het productieproces

Het penseel in wording : het resultaat van pure ambacht

De verschillende stadia in het productieproces :

Het maken van penselen is een hoogst gespecialiseerd ambacht, dat via een intensieve beroepsopleiding van generatie op generatie doorgegeven wordt.

Elk type penseel vereist eigen handelingen; een combinatie van behendigheid, precisie en nauwkeurigheid.

Hoewel de machine de mens in enkele fasen van het fabricatieproces bijstaat, kunnen alleen handvaardigheid en menselijke feeling de belangrijkste stappen van dit proces tot een goed einde brengen.

Welke deze fases precies zijn, bespreken we hiernaast :

- Op de bontmarkt doet de fabrikant zijn keuze en hanteert hierbij strenge kwaliteitsnormen. Hij bewaart het materiaal in luchtige, linnen zakken bij een constante temperatuur.

De haren worden pas geknipt vlak voor ze gebruikt worden.

- De afgesneden haren worden gedroogd aan een hoge temperatuur om eventuele bacteriën te doden en de toestand van de vezels te stabiliseren. Marterharen worden eerst in lauw water gewassen.

- Tijdens de volgende stap worden de bundeltjes gekamd om er de donshaartjes (haartjes die te fijn zijn en geen enkele greep hebben) uit te halen. Hoe meer men de bundeltjes kamt, hoe beter de selectie. Tijdens deze fase worden de haren ook mooi parallel gelegd.

1. De haren worden gemengd en gekamd

2. Haartjes die omgekeerd liggen worden eruit gehaald

3. Met één greep wordt een

6. Zo wordt de punt "gezet"

7. De punt wordt vastgelijmd

8. De steel wordt gelakt.

Foto's :

SCHLEIPER

● De bundeltjes worden vervolgens één voor één onderzocht om de haren die kop aan staart liggen, of te kort of te lang zijn, op te sporen en te verwijderen. Als alle overblijvende haren in dezelfde richting liggen volgt een behandeling die de elektrostatische krachten moet neutraliseren.

● De volgende stap bestaat erin om precies de juiste hoeveelheid haren te doseren die voor een bepaald penseeltype nodig zijn. Elke "greep" haar wordt nadien nog eens onderworpen aan een kwaliteitsonderzoek.

● Elk haarbundeltje wordt met behulp van een maatbusje afgepast en vervolgens met een koordje bijeen gebonden. Pas nu hebben we een echte kwast.

● Alle kwastjes worden onder het vergrootglas onderzocht. Met behulp van een epileerpincet worden weerbarstige haartjes verwijderd.

● Het haarbundeltje wordt in de huls gezet en een laatste keer in vorm gebracht. Bij platte penseelen wordt de huls nu platgeknepen.

● Daarna kleeft men het haarkwastje in de huls vast. Hiervoor gebruikt men een lijm op basis van epoxy-hars, die op de wortel van de haren aangebracht wordt.

● De laatste stadia, namelijk het aanbrengen en vasthechten van de steel in de huls, verlopen mechanisch. Daarna doopt men de haren in een oplossing op basis van arabische gom om de vorm van de kwast te behouden.

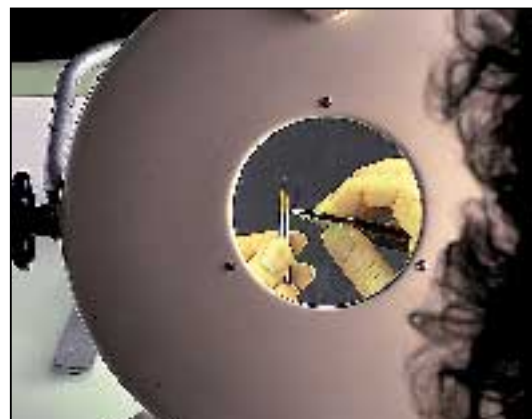
Dit is slechts een summier overzicht van een uitermate complex ambacht, waarbij elk type penseel een aantal specifieke handelingen vereist en er veelvuldig gemeten en gecontroleerd wordt.

bundeltje gevormd.

4. De haartjes worden samengeknoot

5. Er wordt gecontroleerd en getest.

9. Het nummer wordt in de steel geslagen

10. De steel wordt in de bus geschoven en vastgezet

De verschillende vormen

De penselenfabrikanten bieden een brede waaier aan van verschillende modellen.

De vorm van een penseel wordt bepaald door de haarsoort en het gebruik (techniek en verfsoort).

Borstels en penselen kunnen zowel soepel als stijf zijn (zie hiervoor het hoofdstukje over de haarsoorten) en kunnen zowel ronde als platte secties hebben (zie hiervoor het hoofdstukje over de huls).

Naast deze vier onderverdelingen - die onderling combineerbaar zijn - kunnen nog andere parameters ingevoerd worden : de lengte van de haren en de vorm van de kwast.

1. De ronde penselen :

In deze familie wordt de eerste plaats ingenomen door het gepunte penseel. Deze vorm komt erg veel voor en is dan ook ruim bekend.

Ronde gepunte penselen vindt men in een enorme variatie van lengtes en kwastdoorsnedes.

Er bestaan ronde penselen met extra-korte haren. Deze worden gebruikt voor miniatuurschilderen en precisiewerk als fotoretouche.

Een penseel met zeer lange haren en uitlopend op een fijne punt, noemt men een 'herbe folle' (gepunte sleper).

Een 'jupon réservoir' is dan weer een penseel van het sleperstype met een uitlopende punt die veel fijner is dan de buik van de kwast.

Tot de groep ronde penselen rekent men eveneens de stomp gezette sleper, meestal ook letterzetter genoemd. Het uiteinde van de kwast van deze sleper vormt geen punt maar een smal vierkant.

Tot de categorie ronde penselen behoren ook het dikke verwaspenseel en de tamponneerkwast voor sjabloneertechnieken. Deze laatste is makkelijk te herkennen aan zijn korte, recht afgesneden kwast in varkenshaar.

Rond

GEPUNT, KORT

Schleiper serie 3070
fotoretouche, miniaturen

GEPUNT, STANDAARD

Rowney serie 40
standaardpenseel : brede streken en fijne details

HERBE FOLLE

Rekab serie 346
lange, fijne lijnen : fijne punt en een grote verfvorraad

JUPON-RESERVOIR

Da Vinci serie 17
letters en lijnen

STOMPE SLEPER

Rekab serie 333
letters en lijnen

VERWASPENSEEL

Da Vinci serie 418
deze kwast kan grote massa's verf vasthouden

TAMPONNEERKWAST

Simmons serie 960
sjabloneer- en spattechnieken

Interlocked of sluitend gestoten

Er bestaat een type penseel dat men doorgaans aanduidt met de term 'interlocked', 'sluitend gestoten' in het Nederlands of 'Schlussgebunden' in het Duits.

Dit penseel bestaat uit verschillende bundeltjes Chinees varkenshaar. De haren worden per bundeltje met de natuurlijke kromming in dezelfde richting gelegd.

Vervolgens worden de bundeltjes zo in de huls vastgezet, dat ze naar mekaar toe buigen. Deze zetting geeft een karakteristieke vorm aan het penseel. De kwast gaat minder snel open staan en de haren worden beter vastgehouden.

Da Vinci série 7100
7700

De platte penselen :

Deze groep verzamelt alle borstels en penselen met een recht of afgerond uiteinde, waarvan de kwast in platte bus zit. We houden dezelfde parameters aan als voor de ronde penselen : vorm, lengte en souplesse van de kwast.

Binnen deze groep treffen we zowel korte, als lange kwasten aan. De korte platte borstels zijn minder soepel en worden meestal gemaakt van varkenshaar of synthetische vezels. Deze borstels en penselen lenen zich uitstekend tot scherpe, nerveuze bewegingen op het doek.

De platte borstels met een lange kwast hebben een eerder soepele toets. Voor deze borstels en penselen gebruikt men, afgezien van een zeldzame keer het varkenshaar, meestal het haar van de mangoest, marterhaar (Kolinsky of roodmarter), synthetische vezels of 'martrette' (een mengeling van marter en runderorenhaar).

De kwast van de kattetong neemt schematisch gezien de vorm aan van een cirkelsegment. Het profiel van de kwast is zowel in zij-aanzicht als in vooraanzicht afgerond. Dit penseel wordt door kunstenaars zeer gewaardeerd omwille van zijn precieze streek en zijn stevige greep. De kattetong wordt uitgevoerd in varkenshaar, mangoest, iltis, runderorenhaar, marter en synthetische vezel. Ook hier kunnen de kwasten zowel kort als lang zijn. Beide modellen lenen zich uitstekend voor het zetten van afgeronde toetsen. Bovendien laten ze een grote soepelheid toe in het aanbrengen van de kleuren.

Het platte penseel met de schuin afgesneden kwast vergemakkelijkt harde, scherpe verf-streken

Het ovale penseel, eveneens afgerond maar veel puntiger, wordt vaak gebruikt bij het schilderen op zijde.

Plat

RECHT, KORT *Schleiper serie 2053*
de rechte, korte kwast geeft een uitstekende ver controle

RECHT, LANG *Raphaël serie 351*
een lange kwast geeft een eerder soepele toets

KATTETONG *Raphaël serie 8728*
de afgeronde kwast combineert precisie en kracht

SCHUIN *Schleiper serie 4409*
scherpe, rechte streken

OVAAL *Da Vinci serie 803*
schilderen op zijde, aquarel

SPALTER *Schleiper serie 2033*

de spalter in eekhoornhaar (zacht maar nogal kwetsbaar) wordt gebruikt door de aquarellist,

spalters in synthetische vezels of varkenshaar worden gebruikt bij het vernissen, of voor grote vlakken in olie- of acrylverf.

De verschillende vormen

Het waaierpenseel :

Dit penseel heeft een zeer karakteristieke vorm. De kwast, die in een platte huls zit, lijkt op een waaier. Het wordt gebruikt om kleuren die reeds op het doek zijn aangebracht, in mekaar te laten overlopen. Men kan het ook gebruiken om penseelstreken te doen vervagen, zodat de verflag effen en glad wordt.

Waaierpenselen worden vervaardigd in Kolinsky, petit-gris, runderorenhaar, varkenshaar, dashaar en synthetische vezels.

Penselen voor decoratieve schildertechnieken :

Er zijn een aantal speciale penselen die vervaardigd worden met het oog op heel aparte technieken.

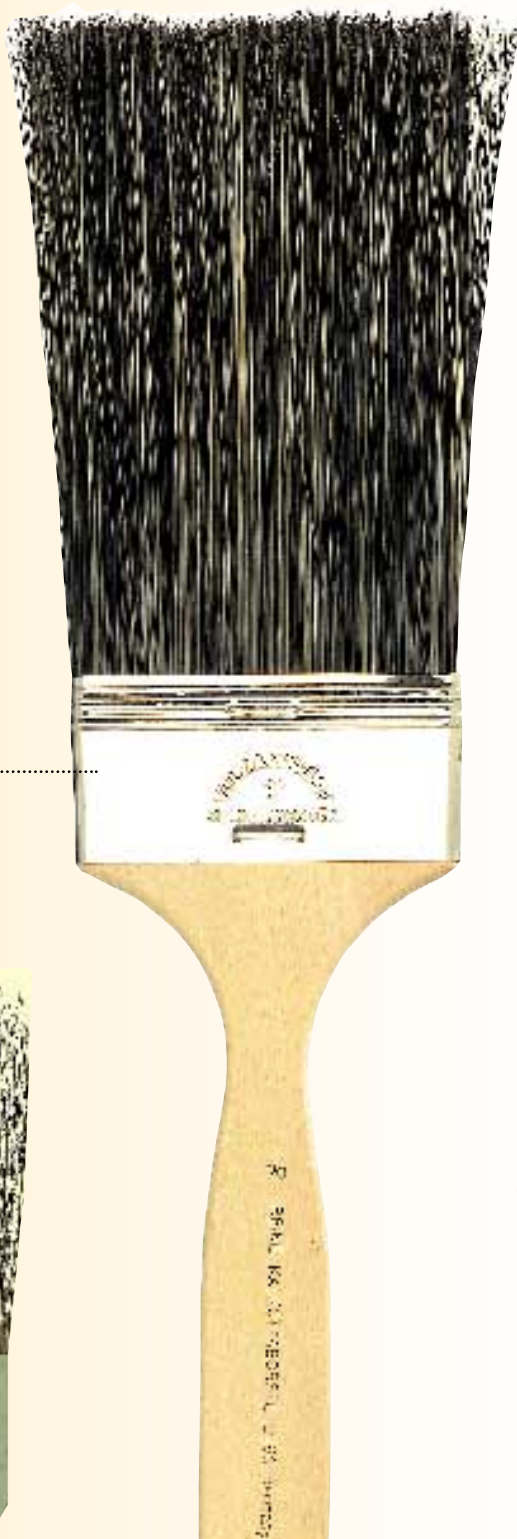
Zo wordt de 'biezentrekker', een schuin afgesneden, zwaardvormig penseel, gebruikt om de aders in marmer te imiteren.

Met een verdasser wordt de vezelstructuur van hout nagebootst.

Tenslotte is er nog de goudplegger of vergulder, een prachtig extra-breed penseel, vervaardigd uit eekhoornhaar. De haartjes liggen zij aan zij op een lange rij (soms in twee diktes). Het dient om de uiterst fragiele goudblaadjes te manipuleren.

KLOPKWAST *DA VINCI serie 2490*
Hout- en marmerimitaties : kloptechnieken in glacijslagen

GOUDOPLEGGER *DA VINCI serie 500*
vergulden : opnemen van de goudblaadjes

WAAIERPENSEEL *SCHLEIPER serie 3050*
versmelten van kleuren, vervagen van penseelstreken

BIEZENTREKKER *DA VINCI serie 700*
Hout- en marmerimitaties : lijnen en aders

TAMPONEERBORSTEL *IMS serie 080*
Hout- en marmerimitaties : fijne stipjes

TANDSPALTER *DA VINCI serie 2466*
Hout- en marmerimitaties : aders

SCHLEIPER

De maten van borstels en penselen.

De dikte van een penseel wordt aangeduid door een nummer dat in de steel geslagen wordt.

De algemene regel luidt : hoe lager het nummer, hoe minder haren het penseel bevat (of m.a.w., hoe kleiner de diameter van de bus).

De diameter die voor een bepaald nummer in een bepaalde serie aangehouden wordt, staat natuurlijk vast.

De allerfijnste penseelen dragen het nummer 10/0 (zo aangeduid op de steel),

Dan gaat het verder met de nummers 6/0,

5/0 (bepaalde merken houden het op 00000),

4/0 (of 0000),

3/0 (of 000),

2/0 (of 00),

0, (telkens wordt de kwast ietsje dikker en langer), om via 1, 2, 3... uiteindelijk bij het nummer 40 of de dikste kwast te belanden.

Sommige merken gebruiken voor bepaalde series enkel de even nummers : 2,4,6,8,10, enz., meestal tot 24.

Andere gebruiken per definitie altijd cijfers die elkaar direkt opvolgen : 1,2,3,4,5...

Soms worden de twee systemen gemengd : van 1 tot 12 worden alle nummers gebruikt; daarna, om op te klimmen tot 24, enkel nog de even nummers.

De fabrikanten hebben de laatste jaren de neiging om zich te schikken naar een min of meer gestandaardiseerde indeling van de verschillende kwastdiktes.

Toch zal het éénieder die al eens penseelen van verschillende merken met elkaar vergeleken heeft, wellicht niet ontgaan zijn dat voor een bepaald nummer, binnen vergelijkbare series, toch nog steeds verschillende diameters gehanteerd worden.

Of hoe goede intenties alleen niet volstaan.

Verder vermelden we nog dat de internationale (zeg : gestandaardiseerde) nummering het maatnummer 3/0 toekent aan een kwast met een diameter van 1,7 mm, terwijl het nummer 6/0 toegewezen wordt aan een kwast met een diameter van 1,1 mm. Dit om nog eens duidelijk te maken met welke nauwkeurigheid penseelen vervaardigd worden.

Ook moeten we nog kwijt dat deze manier van nummeren niet voor alle penseelen aangehouden wordt.

Door hun speciale vorm vallen bepaalde penseelen niet onder deze systemen.

We denken daarbij in het bijzonder aan de spalters, de vernisborstels en aan de borstels voor het decoratieschilderen (zie hiervoor het hoofdstuk over hout - en marmerimitaties). Bij deze borstels wordt de klassificatie meestal in reliëf op de bus aangebracht. Af en toe wordt ze op de steel gedrukt.

Sommigen beginnen hun maatnummering bij 15, hetgeen overeenkomt met de breedte van de kwast in mm (15 mm voor de smalste), om trapsgewijs (nr 25, nr 30) verder te gaan tot nr 80, en dan over te springen naar 100 en 120.

Sommige merken gebruiken dan weer de Engelse inches.

Dit hoeft de liefhebber niet in verwarring brengen als hij onthoudt dat :

1 inch (of 1") overeenkomt met 25 mm,

1 inch 3/16 met 30 mm,

2" met 50 mm, enz...

De Engelse aanduidingen gaan van 1/2" tot 7" voor zeer brede vernisborstels.

Enkele aanbevelingen en criteria voor een verantwoorde keuze

De beste manier om klaar te zien in dit, op het eerste zicht, onoverzichtelijk kluwen, is de penselen in te delen naargelang gebruik.

Globaal gezien onderscheidt men vier grote domeinen of toepassingsvelden :

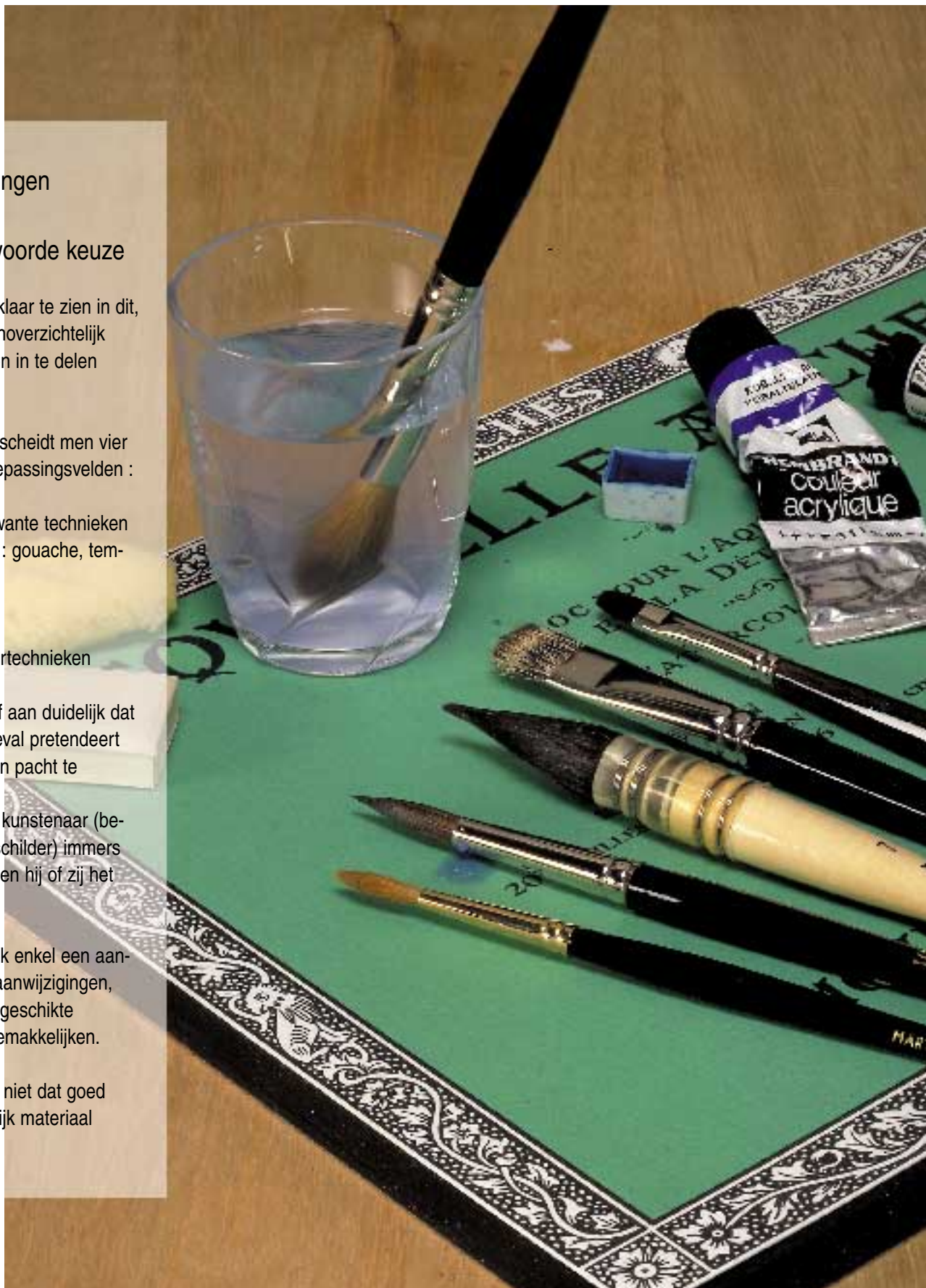
- aquarel en aanverwante technieken op basis van water : gouache, tempera...
- olieverf
- acrylverf
- decoratieve schildertechnieken

Het weze van meet af aan duidelijk dat deze 'gids' in geen geval pretendeert de absolute wijsheid in pacht te hebben.

Uiteindelijk beslist de kunstenaar (beginningeling of ervaren schilder) immers zelf met welke penselen hij of zij het liefst werkt.

Wat volgt, zijn dan ook enkel een aantal methodologische aanwijzingen, die de keuze van het geschikte penseel kunnen vergemakkelijken.

Vergeet echter vooral niet dat goed werk enkel met degelijk materiaal wordt afgeleverd !

Penselen voor aquarel en temperatechnieken :

Men kan de eigenschappen van een goed penseel als volgt samenvatten : het moet, net als een spons, een behoorlijke hoeveelheid vocht en pigment vast kunnen houden (of anders gezegd een goede capillaire werking hebben).

Het moet ook soepel en elastisch zijn : de uitgeoefende druk moet zodanig door de kwast verdeeld worden, dat elke gewenste lijndikte bekomen kan worden. Bovendien moet de kwast, als de druk wegvalt, terug zijn oorspronkelijke vorm aannemen.

De allerbeste penselen zijn deze in Kolinsky marter. Deze haarsoort groepeerd immers alle hierboven vermelde kwaliteiten (soepelheid, nervositeit, een uitstekend absorptievermogen), en is bovendien bijzonder slijtvast.

Kolinskypenselen zijn een uitstekende keuze voor fijn en precies werk, maar ook voor grove wassingen. Door de forse prijs worden ze voor dit laatste doeleinde evenwel weinig gebruikt.

Eekhoornhaarpenselen zijn een interessant alternatief. Ze zijn iets goedkoper. Eekhoornhaar is zacht, soepel en heel erg fijn. Het vormt een mooie punt en de capillaire werking is maximaal. Het is evenwel iets fragieler en duidelijk minder elastisch.

Penselen van eekhoornhaar (al dan niet gemengd met runderoren- of geitehaar) worden vooral gebruikt als verwaspenseel voor het schilderen van ondergronden en dégradés (verderop vindt u een tabel die de penseelkeuze illustreert).

Voor beginners en scholieren zijn er de kameelhaarpenselen. In feite gebruikt men hiervoor ponyhaar en aangezien dit haar vrij kort is, zijn deze penselen enkel beschikbaar in kleine maten. Qua kwaliteit scoren deze penselen niet zo hoog.

Varkenshaarpenselen met een korte kwast kunnen de aquarellist daarentegen grote diensten bewijzen. Dit eerder stugge materiaal laat toe kleuren op de ondergrond te mengen, bepaalde gedeeltes te verlichten, of penseelstreken uit te vagen.

In de voorbereidende fase komen platte penselen van runderoren- of eekhoornhaar goed van pas, om bijvoorbeeld het blad te bevochtigen of om brede streken in ondergrond of hemel aan te brengen.

Ook spalters in eekhoornhaar, synthetische vezels of een mengeling van de twee kunnen interessant zijn. Deze brede platte borstels zijn ideaal om grote vlakken te schilderen, wassingen aan te brengen of om een afgemeten dosis verf over een ondergrond te verdelen.

Een basisassortiment voor aquarel en gouache :

- Ronde penselen van Kolinsky marter of gewone roodmarter (of een mengeling marter/synthetische vezel, of volledig synthetisch). We nemen de nummers 8, 12 (Schleiper serie 2007) en 14 (Da Vinci serie 10). Deze penselen garanderen met hun mooie punt de nodige precisie maar kunnen ook voor het grotere werk dienen.
- Een penseel in runderorenhaar (Rekab serie 279 - 1 inch) voor brede streken.
- Een penseel van varkenshaar (Da Vinci serie 119) om indien nodig verf weg te kunnen wrijven.
- Een waaierpenseel voor verlooptinten. (Raphaël serie 8274)
- Een penseel in eekhoornhaar als verwaspenseel. (Raphaël serie 803)
- Een spalter van synthetische vezel, nr 50. (Da Vinci serie 5080)

PENSELEN MET KORTE STIJEL

voor Aquarel - Gouache - Tempera

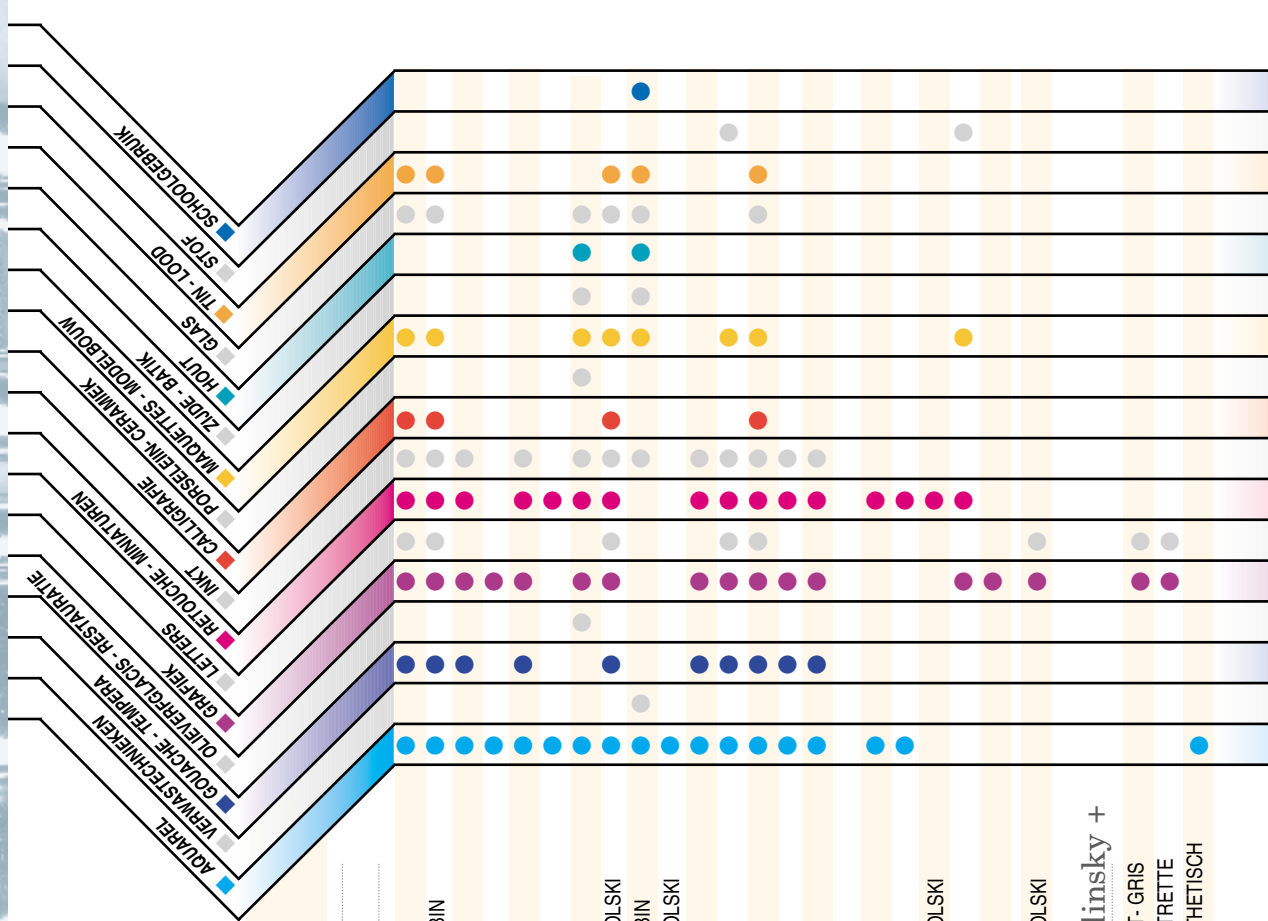
SCHLEIPER

Vergeet bij het maken van uw keuze nooit dat penselen, ook nu nog, bijna volledig met de hand gemaakt worden en dat natuurhaar een levend materiaal is. Twee volledig identieke penselen bestaan eenvoudigweg niet.

De firma Schleiper selecteerde voor u bij diverse fabrikanten de penselen met de beste prijs/kwaliteit verhouding. Een Schleiper-penseel kan rustig beschouwd worden als een "best-koop".

Voor het bepalen van het gebruik (aquarel, glacijs enz.) van de penselen in deze tabel, baseerden we ons op inlichtingen en raadgevingen die ons door penselenfabrikanten verstrekt werden.

KOLINSKY MARTER

Merk Serie nr Bus Steel

Vorm	Merk	Serie nr	Bus	Steel			
	ROND, GEPUNT	SCHLEIPER	2007	50 - 12	vergulde messing	zwart gelakt	
		REKAB	3	30 - 12	vernikkelde messing	zwart / goud gelakt	HARBIN
		REKAB	013K	50 - 16	vernikkelde messing	zwart / goud gelakt	
		WINSOR & NEWTON	7	30 - 8	koper-nikkel	zwart gelakt	
		WINSOR & NEWTON	(500) 7	20 - 5	koper-nikkel	uitschufbaar	
		ROWNEY	40	30 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt	
		ISABEY	6227	30 - 14	vernikkelde messing	zwart gelakt	
		DA VINCI	10	10/0 - 20	vernikkelde messing	zwart gelakt	TOBOLSKI
		DA VINCI	1526Y	30 - 16	vergulde messing	anthracit gevermist	HARBIN
		DA VINCI	1503	1 - 6	vernikkelde messing	uitschufbaar	TOBOLSKI
	ROND, GEPUNT, fijn	RAPHAËL	8404	60 - 16	vernikkelde messing	zwart / oranje gelakt	
		RAPHAËL	8413	30 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt	
		RAPHAËL	8402	30 - 12	vernikkelde messing	zwart geel gelakt	
		REKAB	348	30 - 6	vernikkelde messing	zwart gelakt	
		RAPHAËL	8408	30 - 12	vernikkelde messing	zwart / beige gelakt	
	ROND GEPUNT, kort	SCHLEIPER	3070	30 - 5	vernikkelde messing	zwart gelakt	
		REKAB	314	50 - 6	vernikkelde messing	laqué noir / or	
		DA VINCI	1505	50 - 12	vernikkelde messing	zwart gevermist	TOBOLSKI
	HERBE FOLLE	RAPHAËL	8400	30 - 8	vernikkelde messing	zwart gelakt	
		REKAB	346	30 - 12	vernikkelde messing	zwart / goud gelakt	
	JUPON RESERVOIR	DA VINCI	17	9	vernikkelde messing	blauw gevermist	TOBOLSKI
Mengeling van		REKAB	1000	0 - 2	vernikkelde messing	zwart gelakt	Kolinsky +
		RAPHAËL	8869	20F & 20P	vernikkelde messing	zwart gelakt	PETIT - GRIS
		WINSOR & NEWTON	5007	10	koper-nikkel	extra kort	MARTRETTE SYNTHETISCH

ROODMARTER

Vorm

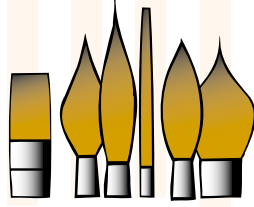
Merk Serie nr Bus Steel

ROND, GEPUNT	SCHLEIPER	2006	5/0 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt
	FOME	2173	uniëke nr	messing	uitschuifbaar
	DA VINCI	13	10 - 24	vernikkelde messing	zwart / rood gelakt
	RAPHAEL	8424	3/0 - 16	vernikkelde messing	donkerbruin gelakt
ROND, GEPUNT, fijn	REKAB	013	5/0 - 16	vernikkelde messing	zwart gelakt
PLAT, RECHT, kort	REKAB	316	0 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt
SLEPER	REKAB	333	2/0 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt
ROND, RECHT	RAPHAEL	1664	1 - 12	sur plume	zwart gelakt

Mengeling van

Roodmarter +

PLAT, RECHT, kort	REKAB	323E	1/8 - 1	vernikkelde messing	blauw / goud gelakt
	REKAB	323	1/8 - 1	vernikkelde messing	bruin gelakt
ROND, GEPUNT	SCHLEIPER	2550	2/0 - 8	sur plume	zwart gelakt
HERBE FOLLE	REKAB	336	2/0 - 12	vernikkelde messing	bruin gelakt
SLEPER	REKAB	338	2/0 - 12	vernikkelde messing	bruin gelakt
ROND, GEPUNT, fijn	REKAB	348E	3/0 - 6	vernikkelde messing	blauw / goud gelakt
PLAT OVAAL gepunt	REKAB	180	2 - 12 pare nrs	vernikkelde messing	blauw / goud gelakt

PETIT - GRIS

Vorm

Merk Serie nr Bus Steel

ROND, GEPUNT	SCHLEIPER	3060	3/0 - 16	vernikkelde messing	zwart gelakt
	DA VINCI	5590	1 - 30	messing	gevernist
	RAPHAEL	8383	3/0 - 20	vernikkelde messing	zwart gelakt
	RAPHAEL	8354	1 - 12	aluminium	bruin gelakt
VERWASPENSEEL	SCHLEIPER	2500	2/0 - 12	sur plume	zwart gelakt
	REKAB	320S	2 - 12	sur plume	zwart gelakt
	RAPHAEL	803	3/0 - 14	sur plume, nat.	gevernist hout
	DA VINCI	418	0 - 10	sur plume, nat.	gevernist hout
IDEM ROND	SCHLEIPER	2050	5 - 10	sur plume	natuurhout
ROND, GEPUNT, fijn	REKAB	352	2 - 16 : pare nrs.	vernikkelde messing	zwart gelakt
ROND, RECHT	RAPHAEL	1651	1 - 20	sur plume	beige gelakt
	RAPHAEL	1655	1 - 20	sur plume	beige / bruin gelakt
PLAT, RECHT	SCHLEIPER	2400	2 - 10	vernikkelde messing	zwart gelakt
	REKAB	800	2 - 10	vernikkelde messing	zwart gelakt
	RAPHAEL	916	2 - 24	vernikkeld	zwart gelakt
PLAT, OVAAL, GEPUNT	REKAB	349	2 - 14	vernikkelde messing	zwart gelakt
	DA VINCI	803	0 - 8	vernikkelde messing	zwart gevernist

PENSELEN MET KORTE STIJEL

voor Aquarel - Gouache - Tempera

SCHLEIPER

Vergeet bij het maken van uw keuze nooit dat penselen, ook nu nog, bijna volledig met de hand gemaakt worden en dat natuurhaar een levend materiaal is. Twee volledig identieke penselen bestaan eenvoudigweg niet.

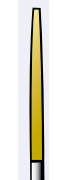

De firma Schleiper selecteerde voor u bij diverse fabrikanten de penselen met de beste prijs/kwaliteit verhouding. Een Schleiper-penseel kan rustig beschouwd worden als een "best-koop".

Voor het bepalen van het gebruik (aquarel, glacijs enz.) van de penselen in deze tabel, baseerden we ons op inlichtingen en raadgevingen die ons door penselenfabrikanten verstrekt werden.

PETIT - GRIS mengeling

Vorm	Merk	Serie nr	Bus	Steel	Petit - Gris +
	DA VINCI	315	vernikkeld blik, met naad	rood gevernist	PETIT - GRIS divers
	DA VINCI	320	vernikkeld blik, met naad	oranje gevernist	PETIT - GRIS divers
	RAPHAEL	914	vernikkelde messing	bruin gelakt	runderorenhaar
	RAPHAEL	802	sur plume	natuurhout	PONY

ANDERE FIJNE HAARSOORTEN

Vorm	Merk	Serie nr	Bus	Steel	Haren
	SCHLEIPER	2005	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	ILTIS
	SCHLEIPER	2036	vernikkelde messing	wit gelakt	IMIT MARTER
	REKAB	279	vernikkelde messing	bruin gelakt	RUNDERORENHAAR
	DA VINCI	1350	vernikkelde messing	zwart gevernist	IMIT MARTER
	DA VINCI	120	blik, met naad	blauw gevernist	RUNDERORENHAAR
	REKAB	308	vernikkelde messing	bruin gevernist	IMIT MARTER
	DA VINCI	1150	vernikkelde messing	zwart gevernist	IMIT MARTER
	DA VINCI	450	sur plume nat.	natuurhout	GETTEHAAR
	DA VINCI	806	vernikkelde messing	wit gevernist	RUNDERORENHAAR
	DA VINCI	5530	vernikkelde messing	fins + gevernist, zeshoekig	SYNTHETH.

ANDERE HAARSOORTEN

Vorm

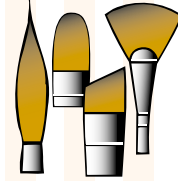
Merk	Serie nr	Bus	Steel	Haren
SCHLEIPER	2055	vernikkelde messing	zwart gelakt	SYNTH : Toray extra
REKAB	018	vernikkelde messing	bruin gelakt	SYNTH : Golden Taklon
WINSOR & NEWTON	999	koper - nikkel	uitschuifbaar	SYNTHETISCH
ROWNEY	C10	vernikkelde messing	gemarmerd	SYNTHETISCH
DA VINCI	1570	vernikkelde messing	groen gevernist	SYNTHETISCH
DA VINCI	5580	vernikkelde messing	rood gevernist	SYNTHETISCH
DA VINCI	871	vernikkelde messing	wit gevernist	SYNTHETISCH
VINCENT	976	vernikkelde messing	zwart gelakt	SYNTHETISCH
RAPHAEL	8314	vernikkelde blik	oranje gelakt	PONY
RAPHAEL	8204	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
REKAB	123	vernikkelde messing	bruin gelakt	SYNTH : Golden Taklon
WINSOR & NEWTON	777	koper - nikkel	transparante plexi	SYNTHETISCH
ROWNEY	D 88	vernikkelde messing	rood / wit	SYNTH : Dalon
ROWNEY	C15	vernikkelde messing	gemarmerd	SYNTHETISCH
DA VINCI	122	vernikkelde messing	groen gevernist	SYNTHETISCH
DA VINCI	18	vernikkelde messing	plexi	SYNTHETISCH
DA VINCI	119	blik	groen gevernist	VARKENSHAAR
RAPHAEL	355	aluminium	oranje gelakt	VARKENSHAAR
RAPHAEL	8234	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
RAPHAEL	8254	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
RAPHAEL	8214	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
RAPHAEL	8224	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
RAPHAEL	8244	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
RAPHAEL	8264	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell
RAPHAEL	8274	vernikkelde messing	blauw gelakt	SYNTH : Kaërell

PLAT, RECHT
lange kwast
lange kwast
korte kwast

korte kwast

lange kwast

HERBE FOLLE, kort
HERBE FOLLE, lang
KATTETONG
SCHUIN
WAAIER

SPALTERS

Vorm

Merk	Serie nr	Bus	Steel
SCHLEIPER	2033	blik	natuurhout
DA VINCI	5080	blik	rood/zwart
RAPHAËL	299	roestvrij staal	bordeaux gelakt
			POLYAMIDE SEPIA

Het juiste penseel kiezen voor...

Olieverf

Voor olieverf wordt vaak varkenshaar gekozen. Dit stugge materiaal is immers erg geschikt voor het werk met dikkere vermassa's.

Borstels met korte kwasten, zowel het rechte model als de kattetong, lenen zich uitstekend voor allerhande reliëfwerk. Ze geven een nerveus en expressief karakter.

Borstels met lange kwasten daarentegen hebben een soepele, brede streek. De verf wordt beter uitgestreken.

Voor het preciezere werk gebruikt men ronde, gepunte penselen in marterhaar of synthetische vezels.

In de regel wordt de keuze van de haarsoort bepaald door de dikte van de verf. Een weinig of niet vloeibare verf vraagt een robuust en stug penseel met harde haren.

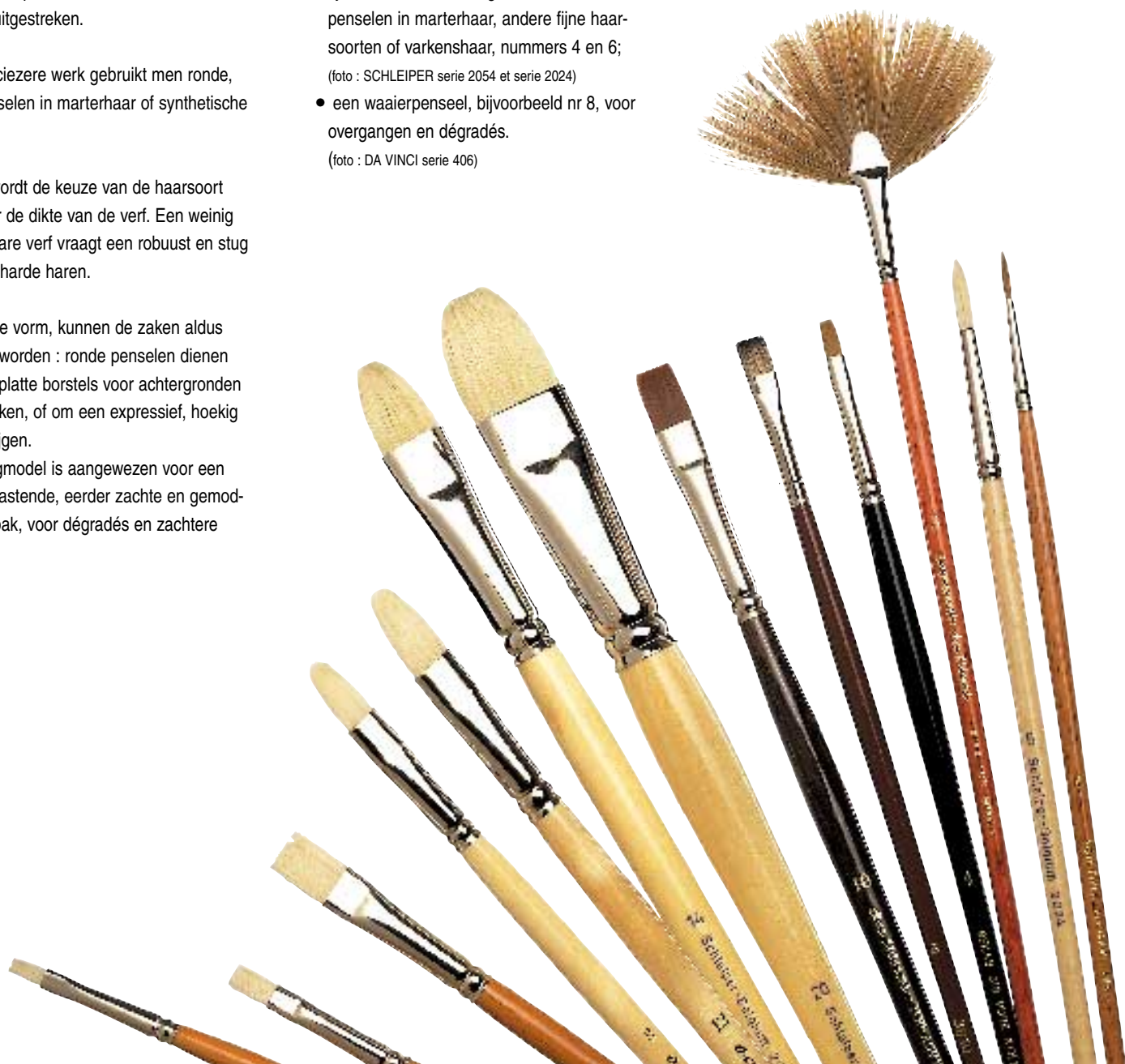
Wat betreft de vorm, kunnen de zaken aldus samengevat worden : ronde penselen dienen voor details, platte borstels voor achtergronden en effen vlakken, of om een expressief, hoekig uitzicht te krijgen.

Het kattetongmodel is aangewezen voor een minder doortastende, eerder zachte en gemoduleerde aanpak, voor dégradés en zachtere overgangen.

Dit assortiment olieverfpenselen is de keuze van ettelijk professioneel kunstenaar :

- 3 platte borstels in varkenshaar, bijvoorbeeld nrs 4, 6 en 10. (foto : SCHLEIPER serie 2020)
- 2 kattetongen in varkenshaar, nr 8 en 12. (foto : DA VINCI serie 7425)
- enkele platte varkensharen-borstels voor grotere oppervlakken, bv. nrs 14 en 20. (foto : SCHLEIPER serie 2023)
- voor een eerder soepele benadering : platte borstels in marterhaar, synthetische vezels of mangoest , nummers 4, 6 en 10. (foto : SCHLEIPER serie 3010 / REKAB serie 318 DA VINCI serie 7185)
- fijne details worden uitgevoerd met ronde penselen in marterhaar, andere fijne haarsoorten of varkenshaar, nummers 4 en 6; (foto : SCHLEIPER serie 2054 et serie 2024)
- een waaierpenseel, bijvoorbeeld nr 8, voor overgangen en dégradés. (foto : DA VINCI serie 406)

De steel van een olieverfpenseel is doorgaans langer dan deze van een waterverfpenseel. Hier is een goede reden voor : aangezien een olieverfschilderij over het algemeen heel wat groter is dan een aquarel, dient de schilder zich, om een goed overzicht te hebben, heel wat verder van zijn werkvlak te bevinden.

Het juiste penseel kiezen voor...

Acrylverf

Heel wat opmerkingen aangaande de keuze van penselen voor olieverf en aquarel, zijn eveneens van toepassing wanneer met acrylverf gewerkt wordt. Ook hier kan de schilder kiezen uit een breed assortiment platte en ronde penselen in natuurhaar of synthetische vezels. Uiteindelijk zal zijn keuze opnieuw afhangen van de dichtheid van de verf en van het soort werk dat hij wil verrichten.

Dit assortiment biedt een maximum aan mogelijkheden :

- twee spalters, nummers 40 en 80, (foto : DA VINCI serie 5040 en serie 2470) om grondlagen aan te brengen.
- Ronde of platte penselen met korte, stugge haren (bijvoorbeeld varkenshaar) komen van pas als de verf weinig of niet verdund wordt. Men kan er de dikke verfmassa naar believen mee uitstrijken of modeleren. 4 of 5 zulke borstels, tussen de nummers 8 en 20, volstaan.

(foto : SCHLEIPER serie 2020 en DA VINCI serie 7100)

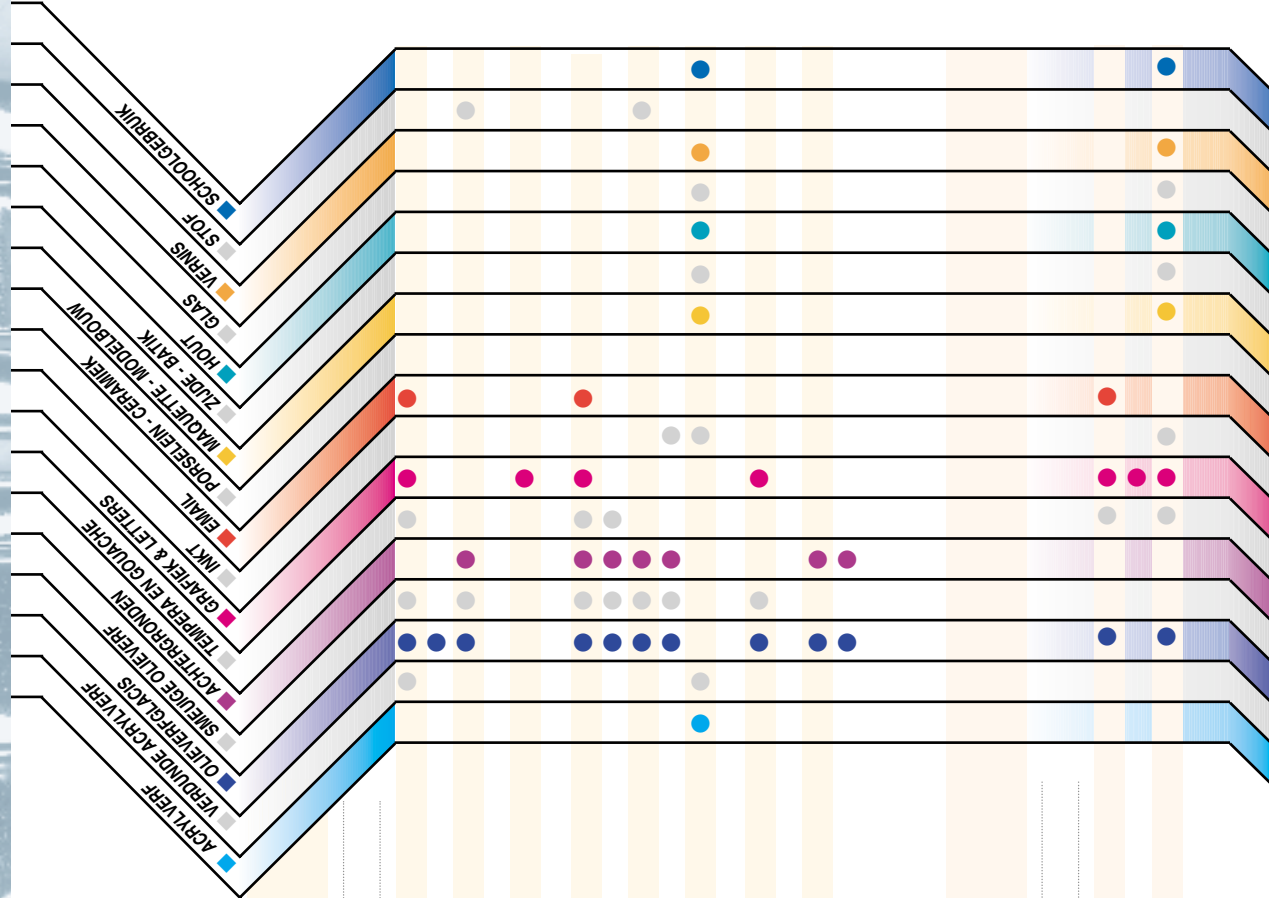
- Blijft de verf eerder vloeibaar dan is, voor het grovere werk, een reeks kattetongpenselen in synthetische vezels een goede oplossing (kunsthaar is beter bestand tegen agressieve oplosmiddelen), terwijl men voor de details enkele ronde gepunte penselen in natuurhaar of synthetische vezel kiest (nrs 6, 10 en 14).

(foto : SCHLEIPER serie 2046 en RAPHAEL serie 8792 en serie 879)

PENSELEN MET LANGE STEEL

voor Olie- en Acrylverf

SCHLEIPER

Vergeet bij het maken van uw keuze nooit dat penselen, ook nu nog, bijna volledig met de hand gemaakt worden en dat natuurhaar een levend materiaal is. Twee volledig identieke penselen bestaan eenvoudigweg niet.

De firma Schleiper selecteerde voor u bij diverse fabrikanten de penselen met de beste prijs/kwaliteit verhouding. Een Schleiper-penseel kan rustig beschouwd worden als een "best-koop".

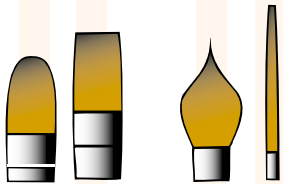
Voor het bepalen van het gebruik (aquarel, glacijs enz.) van de penselen in deze tabel, baseerden we ons op inlichtingen en raadgevingen die ons door penselenfabrikanten verstrekt werden.

KOLINSKY

Vorm	Merk	Serie	nr	Bus	Steel
	SCHLEIPER	2054	2 - 24	vernikkelde messing	gevernist, ceder
	DA VINCI	1610	2/0 - 30	vernikkelde messing	bruin vernist
	RAPHAËL	1862	2 - 20	vergulde messing	zwart gelakt
	RAPHAËL	8802	2 - 16	vernikkelde messing	zwart gelakt
	SCHLEIPER	2053	2 - 24	vernikkelde messing	gevernist, ceder
DA VINCI		1810	2/0 - 30	vernikkelde messing	bruin vernist
RAPHAËL		1872	2 - 20	vergulde messing	zwart gelakt
REKAB		318	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt
	RAPHAËL	8728	2 - 20	vergulde messing	gevernist
	SCHLEIPER	4409	2 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt
WAAIER		405	1 - 5	vernikkelde messing	zwart vernist
	RAPHAËL	3699	2 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt

ROODMARTER

Vorm	Merk	Serie	nr	Bus	Steel
	SCHLEIPER	2019	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt
	REKAB	328	5/0 - 16	vernikkelde messing	zwart gelakt
	RAPHAËL	862	2 - 24	vernikkelde messing	bruin gelakt

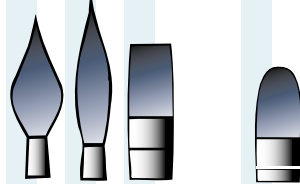

Vorm	Merck	Serie nr	Bus	Steel	Haren
KATTETONG	RAPHAËL	8722	2 - 24	vergulde messing	bruin gelakt
PLAT, RECHT, kort	SCHLEIPER	2018	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt
	REKAB	317	0 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt
PLAT, RECHT, middellang	RAPHAËL	872	2 - 24	vernikkelde messing	bruin gelakt
	REKAB	319	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt
PLAT, OVAAL	REKAB	329	3/0 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt
	RAPHAËL	8622	2 - 12	vernikkelde messing	bruin gelakt
SLEPER	SCHLEIPER	2052	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt

FIJNE HAARSOORTEN

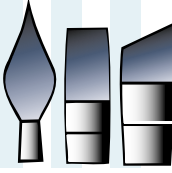
Vorm

Merck Serie nr Bus Steel Haren

ROND, GEPUNT	SCHLEIPER	2028	0 - 24	vernikkelde messing	oranje gevernist	RUNDERORENHAAR
	RAPHAËL	867	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	MANGOEST
HERBE FOLLE	DA VINCI	1287	0 - 14	vernikkeld blik	licht rood gevernist	RUNDERORENHAAR
	RAPHAËL	884	2 - 16	vernikkelde messing	zwart gelakt	MARTRETTE
PLAT RECHT, kort	SCHLEIPER	3010	2 - 26	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	MANGOEST
	SCHLEIPER	2027	1 - 24	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	RUNDERORENHAAR
KATTETONG	RAPHAËL	877	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	MANGOEST
	SCHLEIPER	3020	2 - 26	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	MANGOEST
WAAIER	SCHLEIPER	3050	2 - 10	vernikkelde messing	gevernist	DAS
	DA VINCI	407	1 - 5	vernikkelde messing	bruin gevernist	PETIT - GRIS
ROND, BOL	DA VINCI	406	1 - 5	vernikkelde messing	licht rood gevernist	RUNDERORENHAAR
	RAPHAËL	3675	2 - 12/12	vernikkelde messing	zwart gelakt	DAS
Mengeling	SCHLEIPER	3030	18 - 22 - 26	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	DAS
	REKAB	017L	3/0 - 16	vernikkelde messing	blauw/goud gelakt	MARTER / ESTER
PLAT RECHT, kort	REKAB	294	0 - 12	vernikkelde messing	blauw/goud gelakt	MARTER / ESTER
	SCHLEIPER	4450	2 - 12	vernikkelde messing	zwart gelakt	MARTER / ESTER

Mengeling

PENSELEN MET LANGE SNEDEL

voor Olie- en Acrylverf

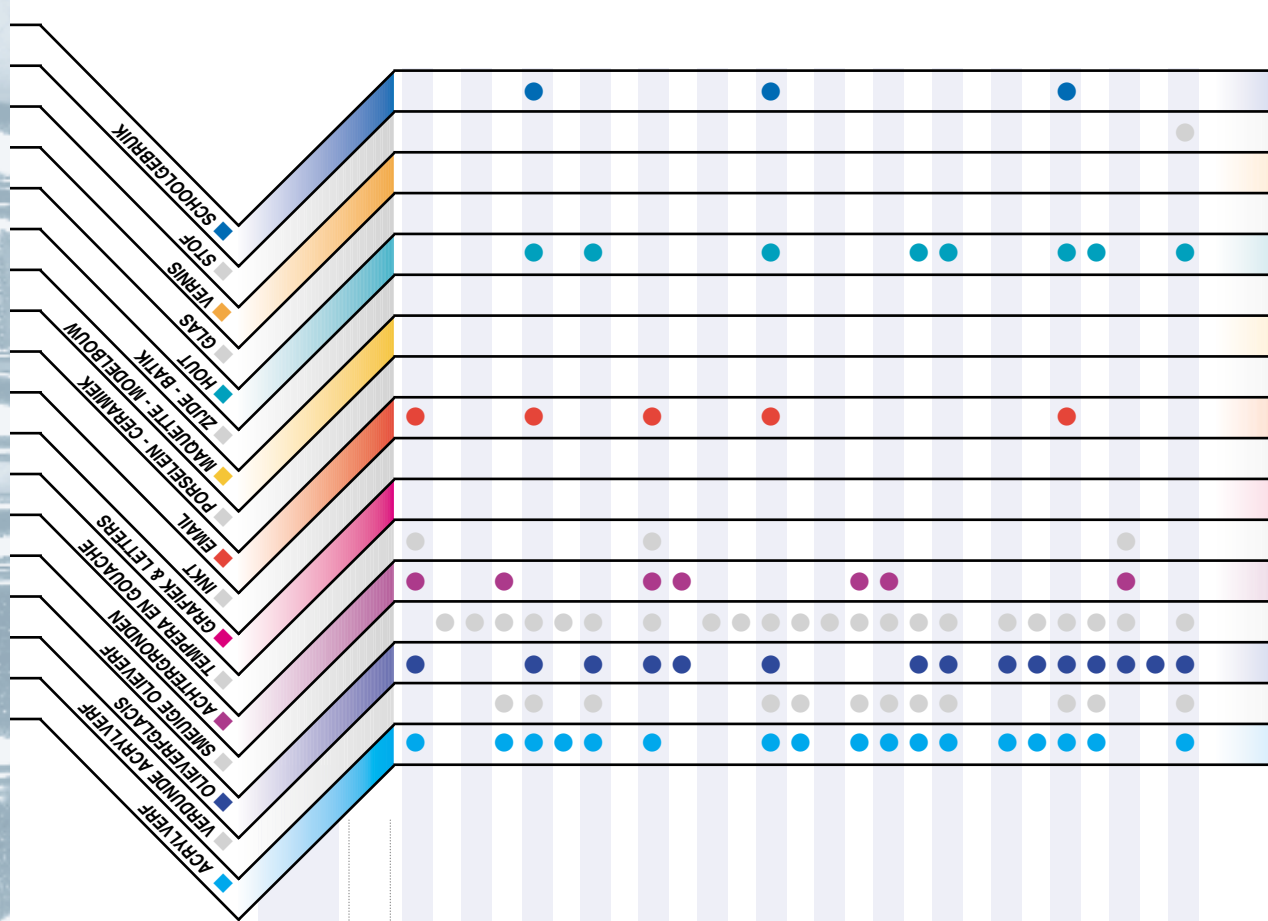
SCHLEIPER

Vergeet bij het maken van uw keuze nooit dat penselen, ook nu nog, bijna volledig met de hand gemaakt worden en dat natuurhaar een levend materiaal is. Twee volledig identieke penselen bestaan eenvoudigweg niet.

De firma Schleiper selecteerde voor u bij diverse fabrikanten de penselen met de beste prijs/kwaliteit verhouding. Een Schleiper-penseel kan rustig beschouwd worden als een "best-koop".

Voor het bepalen van het gebruik (aquarel, glacijs enz.) van de penselen in deze tabel, baseerden we ons op inlichtingen en raadgevingen die ons door penselenfabrikanten verstrekt werden.

VARKENSHAAR

Vorm	Merk	Serie	nr	Bus	Steel
	ROND, GEPUNT	SCHLEIPER	2024	vernikkelde messing	gevernist
		DA VINCI	7707	aluminium	zwart gevernist
		DA VINCI	7779	blik, met naad	natuurhout
		DA VINCI	7706	vernikkelde messing	gevernist, 60 cm lang
		RAPHAËL	350	vernikkelde messing	ivoorwit gelakt
		DA VINCI	7700	vernikkelde messing	gevernist
	PLAT, RECHT, kort	SCHLEIPER	2020	vernik. messing, met naad	oranje gevernist
		SCHLEIPER	2071	blik, met naad	natuurhout
		DA VINCI	7179	blik, met naad	natuurhout
		DA VINCI	7007	aluminium	zwart gevernist
		RAPHAËL	351	vernikkelde messing	ivoorwit gelakt
		SCHLEIPER	2023	vernikkelde messing	gevernist
		DA VINCI	7100	vernikkelde messing	gevernist
		DA VINCI	7170	vernikkelde messing	natuurhout, 60 cm lang
		DA VINCI	7106	vernikkelde messing	gevernist, 60 cm lang
		RAPHAËL	359	vernikkelde messing	gevernist
		RAPHAËL	3590	vernikkelde messing	gevernist
			KATTETONG	SCHLEIPER	2070
DA VINCI	7425			vernikkelde messing	gevernist
RAPHAËL	3512			vernikkelde messing	ivoorwit gelakt
RAPHAËL	3592			vernikkelde messing	gevernist
	WAAIER	SCHLEIPER	2060	vernikkelde messing	gevernist
		DA VINCI	403	vernikkelde messing	blauw gevernist
		RAPHAËL	3695	vernikkelde messing	ivoorwit gevernist

SYNTHETISCHE VEZELS

Vorm

Vorm	Merk	Serie nr	Bus	Steel	Haren		
ROND, GEPUNT ▼ ▼	SCHLEIPER	2056	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	TORAY	
	REKAB	018L	30 - 16	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	GOLDEN TAKLON	
	DA VINCI	1670	0 - 28	vernikkelde messing	groen gevernist	NOVA	
	DA VINCI	7785	1 - 50	vernikkelde messing	antraciet gevernist	TOP - ACRYL	
	DA VINCI	7789	28, 35, 50	vernikkelde messing	natuurhout 60 cm	TOP - ACRYL	
	ROWNEY	C20	1 - 12	vernikkelde messing	groen gemarmerd	SYNTHETISCH	
	RAPHAËL	869	2 - 24	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL	
	SCHLEIPER	2046	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	POLYAMIDE, SEPIA	
	RAPHAËL	864	2 - 20	verguld koper	bordeaux gelakt	POLYAMIDE, SEPIA	
	PLAT, RECHT, middellang kort ▼ kort ▼ kort	SCHLEIPER	2057	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	TORAY
REKAB		194	0 - 12	vernikkelde messing	bordeaux gelakt	GOLDEN TAKLON	
DA VINCI		7185	1 - 50	vernikkelde messing	antraciet gevernist	TOP - ACRYL	
DA VINCI		1870	0 - 24	vernikkelde messing	groen gevernist	NOVA	
DA VINCI		7189	35, 40, 50	vernikkelde messing	natuurhout	TOP - ACRYL	
ROWNEY		C25	1 - 12	vernikkelde messing	groen gemarmerd	SYNTHETISCH	
RAPHAËL		879	2 - 24	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL	
SCHLEIPER		2047	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	POLYAMIDE, SEPIA	
RAPHAËL		874	2 - 36	verguld koper	bordeaux gelakt	POLYAMIDE, SEPIA	
RAPHAËL		8740	2 - 36	verguld koper	bordeaux gelakt	POLYAMIDE, SEPIA	
sluitend gestoten sluitend gestoten sluitend gestoten, kort KATTETONG	SCHLEIPER	2058	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	TORAY	
	DA VINCI	1875	0 - 20	vernikkelde messing	groen gevernist	NOVA	
	ROWNEY	C30	1 - 12	vernikkelde messing	groen gemarmerd	SYNTHETISCH	
	RAPHAËL	8792	2 - 24	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL	
	RAPHAËL	8795	2 - 12	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL	
	sluitend gestoten sluitend gestoten sluitend gestoten, kort KATTETONG	SCHLEIPER	2058	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	TORAY
		DA VINCI	1875	0 - 20	vernikkelde messing	groen gevernist	NOVA
		ROWNEY	C30	1 - 12	vernikkelde messing	groen gemarmerd	SYNTHETISCH
		RAPHAËL	8792	2 - 24	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL
		RAPHAËL	8795	2 - 12	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL
sluitend gestoten sluitend gestoten sluitend gestoten, kort KATTETONG		SCHLEIPER	2058	2 - 24	vernikkelde messing	zwart gelakt	TORAY
		DA VINCI	1875	0 - 20	vernikkelde messing	groen gevernist	NOVA
		ROWNEY	C30	1 - 12	vernikkelde messing	groen gemarmerd	SYNTHETISCH
		RAPHAËL	8792	2 - 24	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL
		RAPHAËL	8795	2 - 12	vernikkelde messing	oranje gelakt	KAËRELL

▼ , dit penseel, oorspronkelijk vervaardigd uit rechte haren, wordt onder druk en bij hoge temperatuur in vorm gezet.

SPALTERS

Vorm

Vorm	Merk	Serie nr	Bus	Steel	Haren	
SPALTER	SCHLEIPER	2030	15 - 120	blik	natuurhout	VARKENSHAAR
	SCHLEIPER	3090	100 - 200	blik	gevernist	VARKENSHAAR
	DA VINCI	2470	15 - 200	blik	natuurhout	VARKENSHAAR
	DA VINCI	5080	30 - 80	blik	rood/zwart	SYNTHETISCH - zeer soepel
	DA VINCI	5040	30 - 80	blik	rood/zwart	SYNTHETISCH - zeer slijtvast
	DA VINCI	550	25 - 70	blik	natuurhout	ZWART GEITEHAAR
	DA VINCI	7055	25 - 80	blik	gevernist, lang	VARKENSHAAR
	DA VINCI	2475	150 + 200	blik	gevernist	VARKENSHAAR
	RAPHAËL	299	25 - 50	roestvrij staal	bordeaux gelakt	POLYAMIDE SEPIA
	VINCENT	12L	10 - 120	blik	zwart gelakt	VARKENSHAAR

Het juiste penseel kiezen voor...

Decoratieve schildertechnieken

Onder decoratieve schildertechnieken verstaat men het imiteren van diverse marmer- en houtsoorten, de trompe-l'oeil, patina's en glacis, het vergulden en het schilderen op porselein ! We sommen hier slechts de bekendste op. Ook de decorschilder beschikt qua penselen, over een uitgebreid gamma van vormen en types .

Ook hier zijn er opnieuw twee grote categorieën : de ronde en de platte borstels. Hun afmetingen worden gekozen in functie van de te schilderen oppervlakte. Professionelen raden borstels aan in wit chinees varkenshaar, omwille van de meervoudige bles die de verf gelijkmatig verdeelt, of in synthetische vezels omwille van zachtheid, soepelheid en flexibiliteit. We denken hier aan spalters met een breedte van 3 tot 5 cm en aan dikke ronde borstels (doorgaans gebruikt om muren, raamkozijnen e.d. te verven).

Voor het fijnere werk, bijvoorbeeld het nabootsen van de fijne adertjes in marmer, gebruiken decorateurs biezentrekkers van marterhaar. De zogenaamde slepers met hun extra-lange haren, gebruiken ze om regelmatige, fijne lijntjes te trekken. Met de punten van de haren van de verdasser, een ronde of rechthoekige borstel gemaakt van het haar van de das, wordt zachtjes over de nog natte verflaag gestreken om sommige effecten af te zwakken. Een waaierpenseel kan voor gelijkaardige doeleinden gebruikt worden.

Daarnaast staat natuurlijk het hele assortiment ronde en platte penselen, dat we eerder bespraken in de hoofdstukjes over olieverb en temperatechnieken, ter hunner beschikking.

De spalter neemt een belangrijke plaats in. Spalters zijn er in varkenshaar, in een menging van runderoren- en eekhoornhaar en in synthetische vezels. Ze zijn van 15 tot 200 mm breed, keuze te over dus. Daarnaast is er ook de tandspalter of bezem. Deze borstel heeft

meerdere hulzen die op gelijke afstand van elkaar gemonteerd zijn. Hij is zeer nuttig voor het aanbrengen van de nerven in imitatiehout.

Wanneer een ondergrond met kleine kleurstippen moet bezet worden, bijvoorbeeld om graniet te imiteren, heeft de kunstenaar de keuze tussen verschillende chiqueteerpenselen. Dit zijn penselen met één tot 3 ronde rechtafgesneden kwasten. Gaat het om een penseel met 3 kwasten op één lijn dan spreken we van een plat penseel, zijn de kwasten cirkelgewijs om de steel gemonteerd dan spreken we van een rond penseel. Soms vormen drie kwasten die in dezelfde bus gemonteerd worden, samen één kwast. Deze zetting wordt in het Frans : à mèches geheten.

Een geval apart is de slager of klopkwast : een platte borstel met zeer lange haren waarmee men glacis- of vernislagen bewerkt, vooral bij houtimitaties.

Vergulden is een werkje voor echte specialisten. Hier maken we een onderscheid tussen de goudoplegger, heel breed en fijn (slechts één of twee haardiktes), die dient om het goudblaadje op te nemen en later neer te leggen. De onderlaag (assiette) wordt aangebracht met een verwasser in geitelaar. Met een 'entre-plume'-penseel in eekhoornhaar worden de kleine luchtbelletjes van onder het goudblaadje verwijderd. Verder bestaat er nog de verguldborstel, die dient om goud in poedervorm aan te brengen.

Vermelden we nog de theaterborstels, met zeer lange stelen van 60 cm tot 1 meter ! Deze worden doorgaans gemaakt van harde haarsoorten : varkenshaar, paardehaar of synthetische vezel. Ze zijn bedoeld voor zeer grote oppervlakken (theaterdecors).

Afgezien van al deze penselen, gebruiken de decorateurs ook nog een heel gamma kammen. Hiermee creëren ze welbepaalde texturen (o.a. de nerfstructuur van sommige houtsoorten). Deze instrumenten worden gemaakt in gummi, metaal of andere materialen.

Tenslotte vermelden we nog de nylonpenselen, die men gebruikt om bijtende producten uit te strijken (gravures, meubelrestauratie etc.).

Penselen voor decoratieve schildertechnieken

Merk	Serie nr	Vorm	Steel	Haren	Naam	Gebruik	
DA VINCI	96	70	plat	gevernist hout	DAS	VERDASSER	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
DA VINCI	2011	60	beitelvormig	gelakt hout	VARKENSHAAR	VERNISBORSTEL	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
DA VINCI	2466	50 - 70 - 100	tandspalter	natuurhout	VARKENSHAAR	TANDSPALTER	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
DA VINCI	2490	40 - 70	plat recht, lange kwast	natuurhout	EVERZWIJN	KLOPKWAST	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
DA VINCI	7172	35	plat	natuurhout	VARKENSHAAR	THEATERPENSEEL	DECORS - GROTE OPPERVLAKKEN
DA VINCI	2482	70	plat	natuurhout	GEITEHAAR	GRAVUREPENSEEL	GRAVURE
DA VINCI	2483	70	plat	natuurhout	SYNTHETISCH	GRAVUREPENSEEL	GRAVURE
DA VINCI	450	6 - 12	rond	natuurhout	ZWART GEITEHAAR	VERWASSER	VERGULDEN
DA VINCI	500	40 - 60 - 80	plat, enkele haardikte	karton	PETIT - GRIS	VERGULDER	VERGULDEN
DA VINCI	502	25 - 100	plat, dubbele haardikte	karton	PETIT - GRIS	VERGULDER	VERGULDEN
DA VINCI	710	4 - 10	rond, ovaal of recht	zonder	PETIT - GRIS	ENTRE PLUME	VERGULDEN
DA VINCI	700	0 - 4	biezentrekker	imit. ceder	PETIT - GRIS	STRIPER	DECORS - GROTE OPPERVLAKKEN
DA VINCI	2468	110 - 120	plat, gegolfd	zonder	VARKENSHAAR	BERKSPALTER	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
DA VINCI	2470	150 - 200	plat	natuurhout	VARKENSHAAR	SPALTER	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
VINCENT	2031	1,15" - 4"	tandspalter	natuurhout	VARKENSHAAR	TANDSPALTER	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
VINCENT	21D	2 - 3 - 4	recht	natuurhout	DAS	VERDASSER	HOUTIMITATIES (nerven)
VINCENT	1000	2 - 3 - 4	borstel 6x11 toefjes	natuurhout	PAARDEHAAR	THEATERPENSEEL	DECORS
VINCENT	83K	8	plat, kattetong	bordeaux gelakt	RUNDERORENHAAR	BORSTEL (BREED)	OLIE, ACRYL, DECORATIE
VINCENT	670	16 - 28 - 30	plat	natuurhout	VARKENSHAAR	BORSTEL (BREED)	OLIE, ACRYL, DECORATIE
VINCENT	465	30 - 60	plat, schuin	rood vernist	PAARD / VARKEN	THEATERPENSEEL	DECORS - GROTE OPPERVLAKKEN
VINCENT	475	6, 14	rond, recht	lang, natuurhout	VARKENSHAAR	THEATERPENSEEL	DECORS - GROTE OPPERVLAKKEN
VINCENT	315	70, 100	recht	lang, natuurhout	PAARDEHAAR	THEATERSPALTER	DECORS - GROTE OPPERVLAKKEN
VINCENT	100	2 - 3 - 4	recht	optie	PAARDEHAAR	THEATERPENSEEL	DECORS - TAMPONEREN
VINCENT	200	2	recht	lang, natuurhout	PAARDEHAAR	THEATERPENSEEL	DECORS - GROTE OPPERVLAKKEN
WHISTLER	XL4	n° unique	plat, extra lange kwast	gevernist hout	PAARDEHAAR	KLOPKWAST	PATINA'S
WHISTLER	J4	4"	plat recht	gevernist hout	VARKENSHAAR	VERDASSER	DECORS
WHISTLER	C	n° unique	waaier	gevernist hout	VARKENSHAAR	WAAIERPENSEEL	SPECIALE EFFEKTEN
WHISTLER	71	28	plat, kattetong	natuurhout	VARKENSHAAR	OMEGA	DECORATIE
WHISTLER	202duck	n° unique	rond, recht	natuurhout	MARTER	DUCK	ADERS
RAPHAËL	826	2	2 kwasten, plat	kleurloze vernis	PETIT - GRIS	CHIQUETEERPENSEEL	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
RAPHAËL	823	10	rond	kleurloze vernis	PETIT - GRIS	CHIQUETEERPENSEEL	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
RAPHAËL	824	2	3 kwasten, rond	kleurloze vernis	PETIT - GRIS	CHIQUETEERPENSEEL	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
RAPHAËL	828	3 - 6	à mèches	zwart gelakt	PETIT - GRIS	CHIQUETEERPENSEEL	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC..
RAPHAËL	827	2	3 kwasten, plat	kleurloze vernis	PETIT - GRIS	CHIQUETEERPENSEEL	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.
IMS0800	800	4x6 tot13x17	toefjes, borstel	gevernist hout	VARKENSHAAR	TAMPONEERBORSTEL	ONDERGRONDEN, PATINA'S
IMS08000	8000	90	plat, extra lange kwast	natuurhout	PAARDEHAAR	KLOPKWAST	PATINA'S
IMS08000	80000	3	plat recht	gebeitst hout	DAS	VERDASSER	HOUT- EN MARMERIMITATIES ETC.

CHINESE & JAPANSE PENSELEN

voor calligrafie e.d.

Merk	Serie nr	Vorm	Steel	Haren	
SCHLEIPER	C	01 - 41	rond gepunt	bambou	DIVERSE HAARSOORTEN
SAKURA	2305	S, M, L	rond gepunt	bambou	MARTER GEMENGD MET GEITEHAAR
SAKURA	2205	S, M, L	rond gepunt	bambou	WIT GEITEHAAR
SAKURA	2005	S, M, L	rond gepunt	bambou	MENGELING VAN DIVERSE MARTERSOORTEN
SAKURA	2105	S, M, L	rond gepunt	bambou	WIT GEITEHAAR
SAKURA	2405	00 - 6	rond gepunt	bambou	MENGELING VAN DIVERSE MARTERSOORTEN

PENSELEN VOOR PORSELEINSCHILDEREN

Merk	Serie nr	Vorm	Bus	Steel	Haren	
SCHLEIPER	2190	1 - 3	rond, recht afgesneden	messing	natuurhout	PETIT - GRIS
SCHLEIPER	2190	4 - 14	rond, recht afgesneden	sur plume	zonder	PETIT - GRIS
SCHLEIPER	2198	1 - 3	rond gepunt	messing	natuurhout	PETIT - GRIS
SCHLEIPER	2198	4 - 14	rond gepunt	sur plume	zonder	PETIT - GRIS
SCHLEIPER	2201	1 - 3	biezentrekker	messing	natuurhout	PETIT - GRIS
SCHLEIPER	2201	4 - 12	biezentrekker	sur plume	zonder	PETIT - GRIS
DA VINCI	616	00 - 5	rond, schuin afgesneden	plastic	zonder	lltis
RAPHAËL	735	1 - 6	biezentrekker	messingdraad	gevernist	PETIT - GRIS KAZAN

- BRUSSEL 1060 - Charleroiestwg. 151 tel 02 541 05 41 - fax 02 537 92 86
- BRUSSEL 1000 Art Shop - Zuidstraat 135 A tel 02 512 02 59 - fax 02 512 89 45
- ANTWERPEN 2018 - Belgiëlei 76 tel 03 239 78 80 - fax 03 239 78 84
- GENT 9000 - Ajuinlei 13 / Onderbergen 31 tel 09 233 03 53 - fax 09 233 05 79
- LUIK 4000 - rue de la Cathédrale 27 tel 04 223 50 80 - fax 04 223 53 10

- NAMEN 5000 - Rue de l'Ouvrage 5/7 tel 081 25 03 40 - fax 081 25 03 49
- KORTRIJK 8500 - Overbekeplein 24 tel 056 21 64 52 - fax 056 21 80 52
- HALLE 1500 - Brusselstwg 10 tel 02 361 39 13 - fax 02 361 43 38
- HASSELT 3500 - de Schiervellaan 1 / tel 011 30 13 13 - fax 011 30 13 19
Koningin Astridlaan 2

Raadgevingen voor onderhoud en bewaring

Aquarel, gouache etc. : reinig het penseel onder de koudwaterkraan. (Heet water lost de natuurlijke vetten van het haar op). Wrijf de kwast goed rond in de handpalm om alle verf zeker te verwijderen.

Olieverf : reinig de penselen met white spirit of met de speciale penselenreiniger.

Acrylverf : deze verf droogt zeer snel. Penselen moeten dan ook direkt na gebruik met zeep gereinigd worden. De speciale penselenreiniger kan van pas komen als de verf in de kwast gedroogd is.

Algemene raadgevingen :

- Vermijd dat de verf opdroogt in de kwast. Zoniet wordt het penseel hard en kan het niet meer gebruikt worden. Dit geldt zowel voor aquarel, als voor olie- en acrylverf.
- Schudt het penseel na het reinigen uit op een vod, en laat het rechtop drogen. Dit is de beste manier om de vorm te bewaren. Vermijd warmtebronnen. Door de warmte gaat de steel immers uitzetten, zodat de huls dreigt los te komen.
- Wanneer de schilder een penseel voor lange periode niet meer gebruikt, heeft hij er alle voordeel bij om de haarkwast opnieuw in vorm te brengen en vervolgens in een verdunde oplossing van arabische gom te dompelen. Professionelen noemen dit "het penseel dresser".

• Berg je penselen of borstels in natuurhaar voor een lange tijd op, leg dan bij voorkeur een paar naftaleenbollen in de kast. Zo houdt men de motten, die bijzonder tuk zijn op dit materiaal, weg.

• Vermijd om een penseel achter te laten in een pot water of white spirit. In beide gevallen is het penseel verloren. De kwast vervormt onherroepelijk en de haren komen los. Tijdens de werksessies, is het best een penseelhouder te gebruiken. Deze belet dat de kwast op de bodem rust.

• Om penselen te vervoeren bestaan er speciaal voor dit doel ontworpen matjes en tubes. Bovendien kan men, om elk contact te vermijden, een kleine plasticen huls over de kwast schuiven. Deze tubetjes moeten evenwel volledig droog zijn om schimmel te voorkomen.

Foto :

Etui voor penselen Raphaëlref. : RAP1080030
Tube in plastic Daler-Rowney ref. : DB10000002
Matje in bambou ref. : KS1061
Houten kist Da Vinci ref. : DAV4022
Metalen penseelbakje ref. : AZ0713
Penseelbakje Winsor & Newton ref. : DCP0005
Zeep Da Vinci ref. : DAV4033
Houten kist ref. : TIM25106
Penselenreiniger Lefranc Bourgeois
..... ref. : LB300099

UITGAVE : SCHLEIPER nv - STWG OP CHARLEROI 151 - 1060 BRUSSEL

Auteur
Vertaling NL
Projetcoördinatie
Foto's

Fabrice Pierot
Katia Seegers
Jos Bergen
Jos Bergen
Peggy Smets
Bernard Bailly
Jos Bergen

Lay-out

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke wijze dan ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De firma Schleiper bedankt : Manuel Llamas, Eleonore Llamas, Julia Zamora, Olivia Kervyn, René Abeels, Françoise Desaubies, Elza Poot, Annelies De Vos, Véronique Clamot, Anne Dorselaer, Inge Ysenbaert, Nguyen Thuy Van, de firma's : Raphaël, Da Vinci, Rekab, Daler Rowney, Winsor & Newton, Fome, Isabey, Whistler, Vincent, Sakura, Squirrel, Simmons, Vincent, IMS, Isabey en hun vertegenwoordigingen in België.

De tekst van deze brochure is een compilatie van inlichtingen verstrekt door diverse leveranciers en dient beschouwd te worden als louter informatief.

Verklarende brochures die ontwikkeld werden door fabrikanten en onder hun verantwoordelijkheid, worden ter beschikking gesteld van de koper op eenvoudige aanvraag bij onze agenten of aangestelden. Voor elke vraag tot bijkomende inlichtingen en behoudens anders-luidende overeenkomst, dient de koper, de gevraagde inlichting alsmede het antwoord zelf schriftelijk te laten vaststellen bij onze agenten of aangestelden. Dit geschrift geldt tot bewijs van het tegendeel.

In elk geval kan onze firma niet aansprakelijk gesteld worden voor de schade zou worden toegebracht worden ten gevolge van ontstentenis, onvolledigheid en/of onjuistheid van de informatie verschaft door de cliënt die van het produkt een gebruik wenst te maken dat onze firma redelijkerwijs niet kan voorzien.

- BRUSSEL 1060 - Charleroisestwg. 151 tel 02 541 05 41 - fax 02 537 92 86
- BRUSSEL 1000 Art Shop - Zuidstraat 135 A tel 02 512 02 59 - fax 02 512 89 45
- ANTWERPEN 2018 - Belgiëlei 76 tel 03 239 78 80 - fax 03 239 78 84
- GENT 9000 - Ajuinlei 13 / Onderbergen 31 tel 09 233 03 53 - fax 09 233 05 79
- LUIK 4000 - rue de la Cathédrale 27 tel 04 223 50 80 - fax 04 223 53 10

- NAMEN 5000 - Rue de l'Ouvrage 5/7 tel 081 25 03 40 - fax 081 25 03 49
- KORTRIJK 8500 - Overbekeplein 24 tel 056 21 64 52 - fax 056 21 80 52
- HALLE 1500 - Brusselsestwg 10 tel 02 361 39 13 - fax 02 361 43 38
- HASSELT 3500 - de Schiervellaan 1 / tel 011 30 13 13 - fax 011 30 13 19
Koningin Astridlaan 2